

На основу члана 38. став 1. Закона о основном образовању и васпитању ("Службени гласник Републике Српске", бр. 44/17 и 31/18) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18), на приједлог Републичког педагошког завода, министар просвјете и културе, 24. јула 2020. године, д о н о с и

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ МУЗИЧКА КУЛТУРА ЗА II, III, IV, V, VI, VII, VIII И IX РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Члан 1.

Овим наставним планом и програмом утврђују се циљеви и задаци, сви обавезни облици рада и активности и годишњи, односно седмични фонд часова за наставни предмет Музичка култура за II, III, IV, V, VI, VII, VIII и IX разред основне школе (у даљем тексту: школа).

Члан 2.

Општи циљеви Наставног плана и програма за наставни предмет Музичка култура за II, III, IV и V разред школе су:

- 1) стварање интересовања и навика за активно бављење музиком, те подстицање стваралачких способности и развијање музичког укуса,
- 2) подстицање когнитивног, етичког и естетског развоја ученика, те позитивних емоција, осјећаја припадности и заједништва,
- 3) упознавање културне баштине и савремених кретања у музичкој умјетности кроз вриједна музичка дјела домаћих и страних аутора,
- 4) упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке умјетности,
- 5) оспособљавање ученика за разумијевање и процјењивање музике те за музичку интерпретацију,
- 6) подстицање развоја музичког мишљења слушањем и разумијевањем музичких порука умјетничког дјела.

Члан 3.

Општи циљеви и задаци Наставног плана и програма за наставни предмет Музичка култура за VI, VII, VIII и IX разред школе су:

- 1) развијање код ученика подстицањем, стварањем и даљим његовањем интересовања, навика и потреба за слушањем и репродукцијом вриједних музичких остварења из области умјетничке, дјечје, духовне и традиционалне музике, на првом мјесту, љубави према музици, музичкој умјетности и умјетности уопште,
- 2) развијање код ученика креативних и интелектуалних потенцијала и правилним његовањем музичког укуса допријети њиховом естетском и хуманом развоју,
- 3) подизање нивоа музичког образовања ученика и њихове опште културе.

Члан 4.

Посебни циљеви Наставног плана и програма за наставни предмет Музичка култура за II разред школе су:

- 1) упознавање музичких предиспозиција ученика,
- 2) развијање осјетљивости слуха за перцепцију звука, гласова, тонску висину, трајање, тонални осјећај, звучну динамику, препознавање музичких инструмената, музичких форми и слично,
- 3) упознавање већег броја бројалица и пјесмица с циљем савладавања и развијања осјећаја за ритам,
- 4) развијање музичког памћења - препознавање најједноставнијих музичких облика,
- 5) развијање навика културног понашања при живом извођењу и слушању музике,
- 6) развијање дјечје маште, пажње, логичког закључивања, запажања и стваралачких способности и корелација наставе музичке културе са осталим наставним предметима,
- 7) свирање на инструментима Орфовог музичког инструментарија, пјевање у хору, мањој групи или соло, што доприноси развоју слуха свих категорија, али и музичког укуса,
- 8) примјењивост стеченог знања у новим ситуацијама.

Члан 5.

Посебни циљеви Наставног плана и програма за наставни предмет Музичка култура за III разред школе су:

- 1) образовање слуха - развити осјетљивост слуха за перцепцију звука, гласова, тонску висину, трајање, тонални осјећај, звучну динамику, препознавање музичких инструмената, музичких форми и слично,
- 2) упознавање већег броја бројалица и пјесмица с циљем савладавања и развијања осјећаја за ритам,
- 3) развијање музичког памћења - препознавање најједноставнијих музичких облика,

- 4) развијање навика културног понашања при живом извођењу и слушању музике,
- 5) развијање дјечје маште, пажње, логичког закључивања, запажања и стваралачких способности и корелација наставе музичке културе са осталим наставним предметима,
- 6) свирање на инструментима Орфовог музичког инструментарија, пјевање у хору, мањој групи или соло, што доприноси развоју слуха свих категорија, али и музичког укуса,
- 7) примјењивост стеченог знања у новим ситуацијама.

Члан 6.

Посебни циљеви Наставног плана и програма за наставни предмет Музичка култура за IV разред школе су:

- 1) образовање слуха - развити осјетљивости слуха за перцепцију звука, гласова, тонску висину, трајање, тонални осјећај, звучну динамику, препознавање музичких инструмената, музичких форми и слично;
- 2) упознавање већег броја бројалица и пјесмица с циљем савладавања и развијања осјећаја за ритам;
- 3) упознавање основних елемената музичке писмености:
 1. линијски систем,
 2. виолински кључ,
 3. цијела нота, половина, четвртина, осмина, и њихове паузе, тачка поред ноте, корона, лук, знак за понављање, прима волта, секунда волта;
- 4) упознавање са појмом љествице и нотама од ДО1 до ДО2 (ДО, РЕ, МИ, ФА, СОЛ, ЛА, СИ, ДО2);
- 5) развијање музичког памћења - препознавање најједноставнијих музичких облика;
- 6) развијање навика културног понашања при живом извођењу;
- 7) развијање дјечје маште, пажње, логичког закључивања, запажања и стваралачких способности и корелација наставе музичке културе са осталим васпитно-образовним предметима;
- 8) свирање на инструментима Орфовог музичког инструментарија, пјевање у хору, мањој групи или соло, што доприноси развоју слуха свих категорија, али и музичког укуса;
- 9) упознавање са вриједним дјелима композитора: Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, П. И. Чајковски, С. Ст. Мокрањац и други;
- 10) примјењивост стеченог знања у новим ситуацијама.

Члан 7.

Посебни циљеви Наставног плана и програма за наставни предмет Музичка култура за V разред школе су:

- 1) образовање слуха - развити осјетљивости слуха за перцепцију звука, гласова, тонску висину, трајање, тонални осјећај, звучну динамику, препознавање музичких инструмената, музичких форми и слично,
- 2) упознавање већег броја бројалица и пјесмица с циљем савладавања и развијања осјећаја за ритам,
- 3) увјежбавање основних елемената музичке писмености кроз пјевање и свирање пјесама из нотног текста,
- 4) развијање музичког памћења - препознавање најједноставнијих музичких облика,
- 5) развијање навика културног понашања при живом извођењу,
- 6) развијање дјечје маште, пажње, логичког закључивања, запажања и стваралачких способности и корелација наставе музичке културе са осталим васпитно-образовним предметима,
- 7) свирање на инструментима Орфовог музичког инструментарија према интересовањима, пјевање у хору, мањој групи или соло, што доприноси развоју слуха свих категорија, али и музичког укуса,
- 8) упознавање са вриједним дјелима композитора: В. А. Моцарт, Ј. С. Бах, Ф. Менделсон, П. И. Чајковски, С. Ст. Мокрањац, В. Милошевић и други,
- 9) примјењивост стеченог знања у новим ситуацијама.

Члан 8.

Посебни циљеви Наставног плана и програма за наставни предмет Музичка култура за VI разред школе су:

- 1) развијање код ученика кроз више наставних подручја и дисциплина из области музичке педагогије, интересовање и љубав према музици и умјетности уопште и когнитивних, емоционалних, социјалних и креативних потенцијала и способности;
- 2) његовање способности заједничког/индивидуалног репродуковања музичких дјела обрађених на часу;
- 3) увођење ученика, кроз активно пјевање, слушање, свирање, играње и стварање музике, у разумијевање музике и њених законитости;
- 4) континуирано развијање музичке способности:
 1. музикалности,
 2. слуха,
 3. слушне концентрације,
 4. опште и музичке интелигенције,
 5. музичке меморије и креативности;
- 5) развијање оригиналности, индивидуалности и креативних приједлога;
- 6) развијање код ученика способности да изрази своје мисли, формулише сопствени суд и аргументовано га одбрани (критичко мишљење);

7) кроз слушање и активно музицирање (пјевање/свирање) упознавање ученика са изражајним средствима музичке умјетности, музичко-теоријским појмовима и основним карактеристикама музике различитих епоха, стилова и жанрова одређених програмом ради развијања способности разумијевања музичких садржаја;

8) развијање код ученика навике да слуша вриједна музичка дјела, изграђује позитиван став према музичкој умјетности, прати музички живот и формира сопствене збирке дискова и сличне збирке музичких записа у различитим форматима (фонотеке);

9) развијање способности за заједничко извођење (пјевање/свирање/играње) познатих примјера из дјела свјетске, српске и босанскохерцеговачке музичке литературе;

10) музичко описмењавање и упознавање ученика са музичким појавама и појмовима из области мелодике и ритма (C-dur, a-mol и F-dur љествица, нота продужена тачком, четвородијелна подјела јединице бројања, узмах и предтакт);

11) развијање код ученика неометаног повезивања перцепције и рецепције музике: од нотне слике до звука и од звука до нотне слике;

12) обogaћивање и оплемењивање емоционалног живота ученика;

13) васпитавање ученика у његовању патриотизма, хуманизма и интернационализма;

14) правилним његовањем музичког укуса, развијање код ученика способности за процјену умјетничке вриједности, односно да кроз успостављање и усвајање вриједносних мјерила за критичко и естетско процјењивање музике створи компетентног корисника музичке културе;

15) приближававање савремених извођача умјетничке музике и указивање на савремене обраде класичних музичких дјела;

16) указивање на везу музичке културе са садржајима других наставних предмета;

17) његовање хорског и оркестарског музицирања у школи.

Члан 9.

Посебни циљеви Наставног плана и програма за наставни предмет Музичка култура за VII разред школе су:

1) кроз више наставних подручја и дисциплина из области музичке педагогије развијање код ученика интересовања и љубави према музици и умјетности уопште и когнитивних, емоционалних, социјалних и креативних потенцијала и способности,

2) његовање способности заједничког/индивидуалног репродуковања музичких дјела обрађених на часу,

3) кроз активно пјевање, слушање, свирање, играње и стварање музике увођење ученика у разумијевање музике и њених законитости,

4) континуирано развијање музичке способности, музикалности, слуха, слушне концентрације, опште и музичке интелигенције, музичке меморије и креативности,

5) развијање оригиналности, индивидуалности и креативних рјешења,

6) развијање код ученика способности да изрази своје мисли, формулише сопствени суд и аргументовано га одбрани (критичко мишљење),

7) кроз слушање и активно музицирање (пјевање/свирање) упознавање ученика са изражајним средствима музичке умјетности, музичко-теоријским појмовима и основним карактеристикама музике различитих епоха, стилова и жанрова одређених програмом ради развијања способности разумијевања музичких садржаја,

8) развијање код ученика навике да слуша вриједна музичка дјела, изграђује позитиван став према музичкој умјетности, прати музички живот и формира сопствене збирке дискова и сличне збирке музичких записа у различитим форматима (фонотеке),

9) развијање способности за заједничко извођење (пјевање/свирање/играње) познатих примјера из дјела свјетске, српске и босанскохерцеговачке музичке литературе,

10) музичко описмењавање и упознавање ученика са музичким појавама и појмовима из области мелодике и ритма (F-dur, d-mol, D-dur и G-dur љествица, пунктирана и обрнуто пунктирана јединица бројања, триола, синкопа, тродијелна врста мјере 6/8),

11) развијање код ученика неометаног повезивања перцепције и рецепције музике: од нотне слике до звука и од звука до нотне слике,

12) обogaћивање и оплемењивање емоционалног живота ученика,

13) васпитавање ученика у његовању патриотизма, хуманизма и интернационализма,

14) правилним његовањем музичког укуса развијање код ученика способности за процјену умјетничке вриједности, односно да кроз успостављање и усвајање вриједносних мјерила за критичко и естетско процјењивање музике створи компетентног корисника музичке културе,

15) приближававање савремених извођача умјетничке музике и указивање на савремене обраде класичних музичких дјела,

16) указивање на везу музичке културе са садржајима других наставних предмета,

17) његовање хорског и оркестарског музицирања у школи.

Члан 10.

Посебни циљеви Наставног плана и програма за наставни предмет Музичка култура за VIII разред школе су:

1) кроз више наставних подручја и дисциплина из области музичке педагогије развијање код ученика интересовања и љубави према музици и умјетности уопште, као и когнитивних, емоционалних, социјалних и креативних потенцијала и способности,

2) његовање способности заједничког или индивидуалног репродуковања музичких дјела обрађених на часу,

- 3) кроз активно пјевање, слушање, свирање, играње и стварање музике увођење ученика у разумијевање музике и њених законитости,
- 4) континуирано развијање музичких способности: музикалности, слуха, слушне концентрације, опште и музичке интелигенције, музичке меморије и креативности,
- 5) развијање оригиналности, индивидуалности и креативних рјешења,
- 6) развијање код ученика способности да изрази своје мисли, формулише сопствени суд и аргументовано га одбрани (критичко мишљење),
- 7) кроз слушање и активно музицирање (пјевање/свирање) упознавање ученика са изражајним средствима музичке умјетности, музичко-теоријским појмовима и основним карактеристикама музике различитих епоха, стилова и жанрова одређених програмом ради развијања способности разумијевања музичких садржаја,
- 8) развијање код ученика навике да слуша вриједна музичка дјела, изграђује позитиван став према музичкој умјетности, прати музички живот и формира сопствене збирке дискова и сличне збирке музичких записа у различитим форматима (фонотеке),
- 9) развијање способности за заједничко извођење, пјевање, свирање, играње познатих примјера из дјела свјетске, српске и босанскохерцеговачке музичке литературе,
- 10) музички описмењавање и упознавање ученика са музичким појавама и појмовима из области мелодике и ритма (C-dur, a-mol, F-dur, d-mol, D-dur и G-dur љествица, четвородијелна подјела јединице бројања, пунктирана и обрнуто пунктирана јединица бројања, триола, синкопа, тродијелне врсте мјере 6/8),
- 11) развијање код ученика неометаног повезивања перцепције и рецепције музике: од нотне слике до звука и од звука до нотне слике,
- 12) обогаћивање и оплемењивање емоционалног живота ученика,
- 13) васпитавање ученика у његовању патриотизама, хуманизма и интернационализма,
- 14) правилним његовањем музичког укуса развијање код ученика способности за процјену умјетничке вриједности, односно да кроз успостављање и усвајање вриједносних мјерила за критичко и естетско процјењивање музике створи компетентног корисника музичке културе,
- 15) приближавање савремених извођача умјетничке музике и указивање на савремене обраде класичних музичких дјела,
- 16) указивање на везу музичке културе са садржајима других наставних предмета,
- 17) његовање хорског и оркестарског музицирања у школи.

Члан 11.

Посебни циљеви Наставног плана и програма за наставни предмет Музичка култура за IX разред школе су:

- 1) кроз више наставних подручја и дисциплина из области музичке педагогије развијање код ученика интересовања и љубави према музици и умјетности уопште и когнитивних, емоционалних, социјалних и креативних потенцијала и способности,
- 2) његовање способности заједничког/индивидуалног репродуковања музичких дјела обрађених на часу,
- 3) кроз активно пјевање, слушање, свирање, играње и стварање музике ученике уводи у разумијевање музике и њених законитости,
- 4) континуирано развија музичке способности: музикалности, слуха, слушне концентрације, опште и музичке интелигенције, музичке меморије и креативности,
- 5) развијање оригиналности, индивидуалности и креативних рјешења,
- 6) развијање код ученика способности да изрази своје мисли, формулише сопствени суд и аргументовано га одбрани (критичко мишљење),
- 7) кроз слушање и активно музицирање (пјевање/свирање) упознавање ученика са изражајним средствима музичке умјетности, музичко-теоријским појмовима и основним карактеристикама музике различитих епоха, стилова и жанрова одређених програмом ради развијања способности разумијевања музичких садржаја,
- 8) развијање код ученика навике да слуша вриједна музичка дјела, изграђује позитиван став према музичкој умјетности, прати музички живот и формира сопствене збирке дискова и сличне збирке музичких записа у различитим форматима (фонотеке),
- 9) развијање способности за заједничко извођење (пјевање/свирање/играње) познатих примјера из дјела свјетске, српске и босанскохерцеговачке музичке литературе,
- 10) музички описмењавање и упознавање ученика са музичким појавама и појмовима из области мелодике и ритма (репетиторијум градива претходних разреда),
- 11) развијање код ученика неометаног повезивања перцепције и рецепције музике: од нотне слике до звука и од звука до нотне слике,
- 12) обогаћивање и оплемењивање емоционалног живота ученика,
- 13) васпитавање ученика у његовању патриотизама, хуманизма и интернационализма,
- 14) развијање код ученика, правилним његовањем музичког укуса, способности за процјену умјетничке вриједности, односно да кроз успостављање и усвајање вриједносних мјерила за критичко и естетско процјењивање музике створи компетентног корисника музичке културе,
- 15) приближавање савремених извођача умјетничке музике и указивање на савремене обраде класичних музичких дјела,
- 16) указивање на везу музичке културе са садржајима других наставних предмета и
- 17) његовање хорског и оркестарског музицирања у школи.

Члан 12.

(1) Предметно подручје хор и оркестар представља интегрални дио наставног предмета Музичка култура.

(2) Општи циљ предметног подручја хор и оркестар је развијање интересовања и љубави према музичкој умјетности, упознавање ученика са музичким дјелима високих умјетничких вриједности из различитих епоха и различитих жанрова, те упознавање са музичком традицијом и културом властитог народа и других народа.

Члан 13.

Прилози бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. и 9. са појединачним наставним програмима за наставни предмет Музичка култура за II, III, IV, V, VI, VII, VIII и IX разред школе и Наставни програм за предметно подручје наставног предмета Музичка култура - хор и оркестар биће објављени у посебној публикацији.

Члан 14.

Ступањем на снагу овог наставног плана и програма престаје да важи Наставни план и програм за основно образовање и васпитање у дијелу који се односи на Наставни план и програм за наставни предмет Музичка култура за II, III, IV, V, VI, VII, VIII и IX разред основне школе ("Службени гласник Републике Српске", број 74/14).

Члан 15.

Овај наставни план и програм објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске", а ступиће на снагу почетком школске 2020/2021. године.

Број: 07.041/61-33/19
24. јула 2020. године
Бањалука

Министар,
Мр **Наталија Тривић**, с.р.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ
МУЗИЧКА КУЛТУРА

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: ДРУГИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 36

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставно подручје

Оквирни број часова

1. Извођење музике: пјевање, свирање, покрет и увођење у основе музичке писмености	22
2. Слушање музике	7
3. Дјечје музичко стваралаштво	7

Исходи учења	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Наставно подручје:		
Извођење музике: пјевање, свирање, покрет и увођење у основе музичке писмености (22)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна, именује и репродукује одслушану пјесму, бројалицу и игру; • разликује бројање на 2 и 3 приликом пјевања и свирања; • идентификује и разликује умјетничке и народне пјесме; • препозна и разликује виши-нижи тон и трајање тона, тј. краћи-дужи тон; • идентификује и разликује основне врсте динамике (тихо-гласно) и темпа (брзо-споро); • уочи и препозна смјер кретања мелодије (узлазно и силазно); • именује и разликује ритмичке и мелодијске инструменте Орфовог музичког инструментарија (звечке, штапићи, триангл и металофон) кроз свирање; • изводи/репродукује ритам тијелом и ритмичким инструментима Орфовог музичког инструментарија (звечке, штапићи, триангл); • интерпретира пјесме и игре. 	<ul style="list-style-type: none"> • Пјевање пјесама (по слуху) - бројалице, дјечје пјесме, игре с пјевањем. • Бројање на 2 и 3. • Музички рјечник (пјевање). • Звук који ствара глас (говор - пјевање). • Степен јачине звука (динамика - гласно и тихо) и темпо (брзо и споро). • Висина и трајање тона (дубок тон и висок тон; дужи и краћи тон). • Пјевање и извођење музичких игара (игре уз покрет, дидактичке игре). • Музички ритмички дјечји инструменти и начин свирања (штапићи, бубањ, звечке, триангл). • Свирање пратње за бројалице и пјесме на различитим изворима звука (тијело, предмети, ритмички дјечји инструменти). • Музички рјечник (свирање). • Пјевање-свирање. • Хор - један пјевач. • Оркестар - један свирач. <p>Препоручене композиције:</p> <p>Бројалице:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Једна врана гакала</i> • <i>Енци, бенци на каменци</i> • <i>Водим бабу на пазар</i> • <i>Еци, пеци, пец</i> • <i>Киша и мрав</i> • <i>Бројимо на три</i> • <i>Да ли неко зна?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: представљање музичких садржаја кроз цртеж. • Српски језик: правилно артикулисање гласова српског језика; уочавање значења ријечи; почетно самостално састављање реченице. • Математика: бројање; знакови +, -; • Релације и односи у простору. • Природа и друштво: оријентација у времену и годишња доба; животиње моје околине. • Физичко васпитање: игре на снијегу; вјежбе ходања и трчања; ритмичке вјежбе и плесови; вјежбе реквизитима.

	<p>Дјечје пјесме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Пада сњежак</i> (Ст. Коруновић) • <i>Баба зима</i> (Ст. Коруновић) • <i>Висибаба</i> (Ст. Коруновић) • <i>Кад си срећан</i> • <i>Лисица и кока</i> (Ј. Ј. Змај) • <i>Иде мали патак</i> (Г. Тартаља) • <i>Пецање</i> (Д. Лукић - З. Васиљевић) • <i>Рачунање</i> (Р. Ђорђевић) • <i>Добро вече, суседице</i> (М. Обрадовић - Ј. Ј. Змај) • <i>Час тамо</i> <p>Народне пјесме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Престај, престај, кишице</i> • <i>Спавај, сине, сан те преварио</i> • <i>На крај села</i> • <i>Ја купих једну коку малу</i> <p>Музичке игре:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Иде маца око тебе</i> • <i>Берем, берем, грозђе</i> • <i>Пекарчић</i> (Ст. Коруновић - Љ. Шкарица) • <i>Трамвај, ауто, воз</i> • <i>Изгубљено пиле</i> (З. Васиљевић) <p>Наставник има слободу приликом избора композиција, али мора водити рачуна да буду заступљене дјечје, народне, пригодне пјесме других народа, као и пјесме савременог музичког стваралаштва за дјецу. Пожељно је дјецу научити и неке пјесме које нису у препорученом избору за пјевање ако је то у складу са исходи-ма учења те задовољава критеријуме васпитне и умјетничке вриједности.</p>	
Наставно подручје: Слушање музике (7)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слушно идентификује и разликује компоненте музичког израза (темпо, динамика); • слушно препозна изражајна средства у музици (врста пјевачких гласова и извођачких састава); • идентификује појам звук и појам тон; • препозна слушану композицију; • именује и разликује композиције различитог доживљаја (успаванка, плес, корачница); • слушно диференцира и именује инструменте, умјетничке музике и дјечјих инструмената Орфовог музичког инструментарија; • објасни и опише садржај и ток радње слушане композиције. 	<ul style="list-style-type: none"> • Слушање вокално-инструменталних композиција. • Слушање народних пјесама и игара. • Музички рјечник (слушање). • Специфични звуци из окружења. • Људски глас (женски, мушки, дјечји). • Музички инструменти. • Јачина звука (гласно-тихо), темпо (брз-спор) и трајање звука (кратак-дуг). <p>Препоручене композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Химна Републике Српске <i>Моја Република</i>, М. Матовић • Химна Босне и Херцеговине, Д. Шестић • Химна Светом Сави • <i>Паче прваче</i>, К. Бенкова • <i>Медведова женидба</i>, Ј. Димитријевић 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: представљање музичких садржаја кроз цртеж - маштање. • Вјеронаука: Свети Сава – просвјетитељ. • Природа и друштво: животиње моје околине. • Српски језик: препричавање догађаја представљених у низу слика и у једној слици; познавање слова.

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Играмо се на слово, на слово</i>, М. Илић - Бели • Музика из филма <i>Књига о џунгли</i> • Музика из филма <i>Под морем - Мала сирена</i> • <i>Док мјесец сја</i>, Ж. Б. Лили • <i>Албум за младеж</i>, Р. Шуман • <i>Кокоске и пијетлови</i>, Магарац, К. Сен Санс <p>Пожељно је на сваком часу слушати музику најмање 15 минута. Стога је могуће слушати и друге композиције по избору учитеља.</p>	
Наставно подручје: Дјечје музичко стваралаштво (7)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • импровизује и изводи мале ритмичке, мелодијске, мелоритмичке цјелине гласом, инструментом и покретом; • опонаша звукове слободном импровизацијом; • интерпретира мелодију на задани текст. 	<ul style="list-style-type: none"> • Импровизација ритма. • Мелодијом <i>Берем, берем грозђе</i> започни нови текст бројалице. • Импровизација мелодије. • Измислити пјесму за следећу бројалицу <i>Пишем, пишем, петнаест</i>. • Тонско сликање. • Опонашати звукове животиња, појава, инструмената и слично. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: прављење ритмичких инструмената Орфовог музичког инструментарија; препознавање композиција преко понуђених илустрација; илустрација научене пјесме; илустрација непознате композиције. • Српски језик: изговор гласова; литерарно стваралаштво. • Природа и друштво: моје мјесто и околина; домаће животиње.

ПРИЛОГ 2.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: ТРЕЋИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 36

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставна тема

Оквирни број часова

1. Извођење музике: пјевање, свирање, покрет и увођење у основе музичке писмености	22
2. Слушање музике	7
3. Дјечје музичко стваралаштво	7

Исходи учења	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Наставно подручје:		
Извођење музике: пјевање, свирање, покрет и увођење у основе музичке писмености (22)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна, именује и репродукује пјесму, бројалицу и игру; • разликује и репродукује бројање на 2, 3 и 4; • идентификује и разликује умјетничке и народне пјесме; • препозна и разликује висину тона (виши и нижи тон) и трајање тона (краћи и дужи тон); • идентификује и разликује основне врсте динамике (тихо-гласно) и темпа (брзо-споро); • уочи и разликује смјер кретања мелодије (узлазно и силазно); 	<ul style="list-style-type: none"> • Пјевање пјесама (по слуху) - бројалице, дјечје пјесме, игре с пјевањем. • Пјевање и извођење музичких игара (игре уз покрет, дидактичке игре). • Свирање пратње за бројалице, пјесме, музичке игре (тијело, предмети, ритмички дјечји инструменти). • Бројање на 2, 3 и 4. • Висина и трајање тона. • Динамика и темпо. • Смјер кретања мелодије (узлазно-силазно). • Орфов музички инструментариј - музички ритмички дјечји инструменти 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: представљање музичких садржаја кроз цртеж. • Српски језик: правилно артикулисање гласова српског језика; уочавање значења ријечи. • Природа и друштво: животињски свијет; воде и мјеста моје околине; исхрана.

<ul style="list-style-type: none"> • класификује и примјењује ритмичке и мелодијске инструменте Орфовог музичког инструментарија (звечке, штапићи, триангл и металофон) кроз свирање; • репродукује ритам тијелом и ритмичким инструментима Орфовог музичког инструментарија (звечке, штапићи, триангл, деф). 	<ul style="list-style-type: none"> • и начин свирања (свирање такта, свирање ритма, свирање мелодије, свирање пауза). <p>Препоручене композиције:</p> <p>Бројалице:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ен, ден, доре</i> • <i>Звоно</i> • <i>Тактирање</i> • <i>Голуб с крова гуче</i> <p>Дјечје пјесме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Јесен</i> (Ст. Коруновић) • <i>Чисто дијете</i> (Г. Тартаља - Ст. Коруновић) • <i>Ђак</i> (Д. Басрак) • <i>Дјеца су украс свијета</i> (Љ. Ршумовић - М. Субота) • <i>Куца и маца</i> • <i>Кад би дјеци</i> (В. Гајић) • <i>Фабрика бомбона</i> (М. Живковић - Л. Петровић) <p>Народне пјесме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>У ливади под јасеном</i> • <i>Врани се коњи играли</i> • <i>Ресаво водо ладна</i> • <i>Ми идемо преко поља</i> • <i>До је доле</i> <p>Музичке игре:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Мали ђачки валцер</i> (Н. Херцигоња) • <i>Авантуре малога Ју-ју</i> (Ш. Бергамо) <p>У недостатку садржаја у уџбенику наставник може уврстити и реализовати садржаје према сопственом избору, користећи другу музичку литературу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Математика: сабирање и одузимање. • Физичко васпитање: бацање и хватање лопте; плесни кораци; вјежбе за развој моторике; ритмичке вјежбе.
<p>Наставно подручје: Слушање музике (7)</p>		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна и разликује вокалну, инструменталну и вокално-инструменталну музику; • препозна и именује слушану композицију; • слушно идентификује и разликује компоненте музичког израза (темпо, динамика); • слушно препозна изражајна средства у музици (врста пјевачких гласова и извођачких састава); • разликује композиције различитог доживљаја; • препозна и именује инструменте умјетничке музике и дјечјих инструмената Орфовог музичког инструментарија; • разумије солистичко и групно музицирање; • опише садржај и ток радње слушане композиције. 	<ul style="list-style-type: none"> • Слушање вокално-инструменталних композиција. • Слушање народних пјесамa и игара. • Музички рјечник (слушање). • Различите тонске боје (гласови и инструменти). • Темпо и динамика слушане композиције (брзо-споро, гласно-тихо). • Солистичко и групно музицирање. • Вокална, инструментална и вокално-инструментална музика. <p>Препоручене композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Химна Републике Српске Моја Република</i>, М. Матовић • <i>Химна БиХ</i>, Д. Шестић • <i>Химна Светом Сави</i> • <i>Марш из Албума за младе, Дивљи јачак</i>, Р. Шуман 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: представљање музичких садржаја кроз цртеж - маштање. • Вјеронаука: Свети Сава – просвјетитељ. • Природа и друштво: животиње моје околине. • Српски језик: језик; читање; култура изражавања.

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Турски мариш</i>, В. А. Моцарт • <i>Кукавица</i>, Птице, К. Сен Санс • <i>Успаванка</i>, Ј. Брамс • Музика из филма <i>Мери Попинс</i> <p>Пожељно је на сваком часу слушати музику најмање 15 минута. Стога је могуће слушати и друге композиције по избору учитеља.</p>	
Наставно подручје: Дјечје музичко стваралаштво (7)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • импровизује и изводи мале ритмичке, мелодијске, мелоритмичке цјелине гласом, инструментом и покретом; • опонаша звукове слободном импровизацијом. 	<ul style="list-style-type: none"> • Импровизација ритма. • Измишљање малих ритмичких цјелина (спонтано изговорени или отпјевани групама гласова). • Импровизација мелодије. • Импровизација мелодије на стихове предложене од ученика или учитеља. • Импровизација покретом. • Слободно извођење (измишљање) покрета уз музику (изражавање текста научене пјесме кроз покрет). • Тонско сликање. • Опонашање звукова. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: прављење ритмичких инструмената Орфовог музичког инструментарија; препознавање композиција преко понуђених илустрација; илустрација научене пјесме; илустрација непознате композиције. • Српски језик: литерарно стваралаштво; говорне вјежбе. • Физичко васпитање: развој моторике; ритмика.

ПРИЛОГ 3.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: ЧЕТВРТИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 72

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставно подручје

Оквирни број часова

1. Извођење музике: пјевање, свирање, покрет и увођење у основе музичке писмености	44
2. Слушање музике	14
3. Дјечје музичко стваралаштво	14

Исходи учења	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Наставно подручје:		
Извођење музике: пјевање, свирање, покрет и увођење у основе музичке писмености (44)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна и црта линијски систем и виолински кључ; • именује и разликује (кроз боје и мјесто у линијском систему), те репродукује научене ноте C-dig љествице (ДО, РЕ, МИ, ФА, СОЛ, ЛА, СИ ДО); • препозна и разликује нотна трајања (цијела нота, половина, четвртина, осмина и њихове паузе у 2/4, 3/4 и 4/4 такту); • препозна и разликује у пјевању или свирању продужену ноту (тачку поред ноте, корону, лук); 	<ul style="list-style-type: none"> • Пјевање пјесама (по слуху) и пјесама са нотног текста. • Линијски систем (5 линија и 4 празнине). • Виолински или G-кључ. • Пјевање, читање и писање нота од ДО 1 до ДО 2 (ДО, РЕ, МИ, ФА, СОЛ, ЛА, СИ, ДО). • Нотна трајања (цијела нота, половина, четвртина, осмина и њихове паузе). • Тачка поред ноте, корона, лук, знак за понављање, прима волта и секунда волта. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: маштом обогати и представи музички садржај кроз цртеж; у односу на садржај пјесме, ликовно представи главне актере, новим техникама – мозанком; употреба различитих ликовних техника. • Српски језик: читање литерарног текста наглас; правилно артикулисање гласова српског језика; уочавање значења ријечи; описивање и препричавање радње; изражајно рецитовање; рад на граматици; ортопедија.

<ul style="list-style-type: none"> • очи и разликује у пјевању или свирању знак за понављање, прима волту, секунда волту; • идентификује разлику између бројања и тактирања; • примијени тактирање на 2, 3 и 4; • класификује и примјењује ритмичке и мелодијске инструменте Орфовог музичког инструментарија (звечке, штапићи, триангл, металофон, блок-флаута) кроз свирање. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тактирање на 2, 3 и 4. • Свирање једноставних пјесама на мелодијским инструментима Орфовог инструментарија. <p>Препоручене композиције:</p> <p>Бројалице:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Пишем, пишем петнаест</i> • <i>Прва, друга Тактирање</i> • <i>Плива патка преко Саве</i> • <i>Ена, мена</i> • <i>Мали ђачки валцер</i> <p>Свака пјесма може бити бројалица ако се представи само ритмички.</p> <p>Дјечје пјесме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Мали ђачки валцер</i> (Н. Херцигоња) • <i>Иде мали патак</i> (Г. Тартаља) • <i>Лептирићу, шаренићу</i> (Ј. Ј. Змај) • <i>Музичка абецеда</i> • <i>Гласићи нам тихо брује</i> (канон) • <i>Честитка мајцици</i> (Ј. Каплан) • <i>Ми је у средини</i> • <i>До, до шта је то?</i> (З. Васиљевић) • <i>Новогодишња пјесма</i> (П. Ступел) • <i>Дом</i> (Ј. Готовац) • <i>У гостима</i> (Д. Максимовић) • <i>На ливади</i> (М. Милојевић) • <i>Рибарчета сан</i> (Б. Радичевић - М. Протић) <p>Народне пјесме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Лазара мајка</i> • <i>Синоћ је куца лајала</i> • <i>Поскакуша</i> • <i>У Ивана господара</i> • <i>Хопа-цупа</i> • <i>С оне стране Дунава</i> • <i>Ерско коло</i> • <i>Разгранала грана јоргована</i> • <i>Вита је јела до неба</i> • <i>Ситна је киша падала</i> <p>Музичке игре:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ивин воз</i> (А. Кораћ - Д. Лукић) • <i>Семафор</i> (В. Томерлин) • <i>Изгубљено пиле</i> (З. Васиљевић) • <i>Мали плес</i> <p>У недостатку садржаја у уџбенику, наставник може уврстити и реализовати садржаје према сопственом избору, користећи другу музичку литературу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Природа и друштво: животињски свијет; биљни свијет; пољопривреда, сточарство, земљорадња, лов и риболов. • Математика: разломци; геометријска фигура круга кроз пјесму <i>Мали ђачки валцер</i>; сабирање. • Физичко васпитање: народне игре и плесови; ритмика; вјежбе дизања, скакања, трчања.
--	--	---

Наставно подручје: Слушање музике (14)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слушно идентификује и разликује компоненте музичког израза (темпо, динамика); • слушно препозна и разликује изражајна средства у музици (врста пјевачких гласова и извођачких састава); • разликује и разумеје композиције различитог доживљаја; • класификује композиције различитог облика: валцер, полонеза, марш, балет, руковет; • препозна и именује инструменте у композицијама класичне музике; • опише садржај и ток радње слушане композиције; • идентификује и разликује врсте динамике слушане композиције (јако - средње јако - тихо - средње тихо), поступне динамичке ознаке (постепено појачавање - постепено утишавање) и темпа (брзо - умјерено - споро). 	<ul style="list-style-type: none"> • Слушање вокално-инструменталних композиција. • Слушање народних пјесама и игара. • Музички рјечник (слушање). • Различите тонске боје (гласови и инструменти). • Темпо и динамика слушане композиције (брзо - умјерено - споро; јако - средње јако - тихо - средње тихо; постепено појачавање, постепено утишавање). • Солистичко и групно музицирање. • Вокална, инструментална и вокално-инструментална музика. • Музички облик: полонеза, марш, валцер, балет, руковет. <p>Препоручене композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Химна Републике Српске <i>Моја Република</i>, М. Матовић • Химна БиХ, Д. Шестић • Химна Светом Сави • Часовник, Ј. Хајдн • Турски марш, В. А. Моцарт • За Елизу, Л. ван Бетовен • Игра патуљака, Е. Григ • Пећа и вук, С. Прокофијев • Карневал животиња: Мари лавова; Слон; Акваријум; Лабуд, К. Сен-Санс • Бумбаров лет, Н. Римски - Корсаков • Лептир, Г. Форе • На дрвеном коњу (из збирке Дјечје сцене), Р. Шуман • Валцер; Полонеза, Ф. Шопен • Игра шећерне виле (из балета <i>Крцко Орашчић</i>), П. И. Чајковски • Друга руковет, С. Ст. Мокрањац <p>Пожељно је на сваком часу слушати музику најмање 15 минута. Стога је могуће слушати и друге композиције по избору учитеља.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: представљање музичких садржаја кроз цртеж - маштање. • Природа и друштво: животиње моје околине. • Српски језик: језик; читање; култура изражавања.
Наставно подручје: Дјечје музичко стваралаштво (14)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • импровизује и изводи мале ритмичке, мелодијске, мелоритмичке цјелине гласом, инструментом и покретом; • састави краће мелодијско-ритмичке мотиве у већу цјелину; • допуни тактове уз одговарајућу мјерну јединицу; • опонаша звукове слободном импровизацијом. 	<ul style="list-style-type: none"> • Импровизација ритма. • На задане пословице осмислити ритам. • Импровизација мелодије. • На обрађене бројалице покушати осмислити мелодију; кроз експеримент са чашама покушати свирати једноставну мелодију. • Импровизација покретом. • Осмишљавање и извођење покрета уз музику (пјесме које су слушали или пјевали). • Импровизација мелоритамских цјелина. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: прављење мелодијских инструмената Орфовог музичког инструментарија (металофон, звончићи); препознавање композиција преко понуђених илустрација; илустрација научене пјесме; илустрација непознате композиције. • Српски језик: литерарно стваралаштво; говорне вјџбе. • Физичко васпитање: развој моторике; ритмика.

	<ul style="list-style-type: none"> • На основу текста измислити мелодију. • Тонско сликање. • Опонашање звукова по избору ученика или учитеља. 	
--	---	--

ПРИЛОГ 4.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: ПЕТИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 72 часа

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставно подручје

Оквирни број часова

1. Извођење музике: пјевање, свирање, покрет и увођење у основе музичке писмености	44
2. Слушање музике	14
3. Дјечје музичко стваралаштво	14

Исходи учења	Садржај програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Наставно подручје:		
Извођење музике: пјевање, свирање, покрет и увођење у основе музичке писмености (44)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентификује разлику између бројања и тактирања; • примијени тактирање на 2, 3 и 4; • разликује 2/4, 3/4 и 4/4 такт; • препозна нотна трајања (цијела нота, половина, четвртина, осмина и њихове паузе у 2/4, 3/4 и 4/4 такту); • уочи и примијени у пјевању или свирању продужену ноту (тачку поред ноте, корону, лук); • препозна и репродукује научене тонске висине C-dug љествице солмизацијом; • наброји тонове абecedом; • именује и разликује тонове солмизацијом и абecedом, кроз боје и мјесто у линијском систему; • користи ритмичке и мелодијске инструменте Орфовог музичког инструментарија (звечке, штапићи, триангл, металофон, блок-флаута) кроз свирање. 	<ul style="list-style-type: none"> • Пјевање пјесама (по слуху и са нотног текста). • Тактирање на 2, 3 и 4. • C-dug љествица: ДО, РЕ, МИ, ФА, СОЛ, ЛА, СИ, ДО2. • Ноте и нотна трајања (цијела нота, половина, четвртина, осмина и паузе). • Тачка поред ноте, корона, лук, знак за понављање. • Представљање тонова абecedом (C¹, D¹, E¹, F¹, G¹, A¹, H¹, C²). <p>Препоручене композиције</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бројалице: <p>Обнављање утврђених нотних вриједности и њихових пауза уз тактирање по избору учитеља. Свака пјесма може бити бројалица ако се представи само ритмички.</p> <p>Дјечје пјесме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рођенданска пјесма • Пекарчић (Ст. Коруновић - Љ. Шкарлица) • Мали трубач (В. Крајтмајер) • Уредност (према В. Матјан) • Језе (Н. Хиба) • Успавања (Ј. Брамс) • Деца су украс света (Љ. Ршумовић - М. Субота) • Француска пјесма 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: маштом обогати и представи музички садржај кроз цртеж; у односу на садржај пјесме, ликовно представи главне актере новим техникама – мозаиком; употреба различитих ликовних техника. • Српски језик: читање литерарног текста наглас; правилно артикулација гласова српског језика; уочавање значења ријечи; описивање и препричавање радње; изражајно рецитовање; рад на граматички; ортоенија. • Познавање природе: човјек као дио природе; земља; животне заједнице. • Математика: разломци; геометрија, сабирање.

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Док мјесец сја</i> (Ж. Б. Лили) • <i>Дом</i> (Ј. Готовац) • <i>Незгода</i> (В. Комадина - Б. Богдановић) • <i>Пролећна песма</i> (Ст. Коруновић) • <i>Плави зец</i> (Д. Шестић - Д. Радовић) • Композиција са два металофона (К. Орф) <p>Народне пјесме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ђај, Ђиро</i> • <i>Ситна је киша падала</i> • <i>Разгранала грана јоргована</i> • <i>Кад је синоћ пао мрак</i> • <i>У Милице дуге трепавице</i> • <i>Дивна, Дивна</i> • <i>Пастирче</i> <p>Музичке игре:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Тетка Метка</i> (В. Томерлин) • <i>Игра млинара</i> • <i>Рибар</i> (В. Томерлин) • <i>Јутрос</i> (Д. Радић - З. Васиљевић) <p>У недостатку садржаја у уџбенику, наставник може уврстити и реализовати садржаје према сопственом избору користећи другу музичку литературу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Физичко васпитање: народне игре и плесови, ритмика; елементарне игре.
Наставно подручје: Слушање музике (14)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слушно идентификује и разликује компоненте музичког израза (темпо, динамика); • препозна, идентификује и разликује врсте динамике (p - mp - mf - f) поступне динамичке ознаке (crescendo - decrescendo) и темпа (брзо/Allegro - умјерено/Moderato - споро/Largo); • слушно препозна и разликује изражајна средства у музици (врста пјевачких гласова и извођачких састава); • препозна и разликује композиције различитог доживљаја; • класификује композиције различитог облика: менует, валцер, симфонија, полонеза, марш, балет, руковет; • слушно диференцира и именује инструменте умјетничке музике и дјечјих инструмената Орфовог музичког инструментарија; • опише садржај и ток радње слушане композиције. 	<ul style="list-style-type: none"> • Музички рјечник: слушање. • Различите тонске боје (гласови и инструменти). • Темпо (Allegro, Moderato, Largo) и динамика слушане композиције (p - mp, mf - f, crescendo, decrescendo) • Солистичко и групно музицирање. • Вокална, инструментална и вокално-инструментална музика. • Музички облик: менует, валцер, симфонија, полонеза, марш, балет, руковет. <p>Препоручене композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Химна Републике Српске <i>Моја Република</i>, М. Матовић • Химна <i>Босне и Херцеговине</i>, Д. Шестић • Химна <i>Светом Сави</i> • <i>Весели разговор</i>, Ј. С. Бах • Менует из <i>Мале ноћне музике</i>; варијације на мелодију Француске пјесме, В. А. Моцарт • <i>Дјечја симфонија</i>, Ј. Хајдн • <i>Словенска игра бр. 1</i>, А. Дворжак • <i>Валцер цвијећа</i> (из балета <i>Крицо Орашчић</i>) • <i>Наполитанска пјесма</i> (из балета <i>Лабудово језеро</i>), П. И. Чајковски • Марш из опере <i>Фауст</i>, Ш. Гуно 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: представљање музичких садржаја кроз цртеж - маштање. • Познавање природе: шума - природна заједница; вода - природна заједница. • Познавање друштва: Босна и Херцеговина и Република Српска (грб, застава, химна). • Српски језик: језик; култура изражавања.

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Свадебни марш</i>, Ф. Менделсон • <i>Марш</i>, <i>Чигра</i>, <i>Лоптање</i>, Ж. Бизе • <i>Финале из Карневала животиња</i>, К. Сен-Санс • <i>Игра пилета у љусци од јајета</i>, <i>Баба Јага</i>, М. П. Мусоргски • <i>Девета руковет</i>, С. Ст. Мокрањец • <i>Пјесме са Змијања</i>, В. Милошевић • <i>Седам балканских игара</i>, М. Тајчевић <p>Пожељно је на сваком часу слушати музику најмање 15 минута. Стога је могуће слушати и друге композиције по избору учитеља.</p>	
Наставно подручје: Дјечје музичко стваралаштво (14)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • импровизује и изводи мале ритмичке, мелодијске, мелоритмичке цјелине гласом, инструментом и покретом; • састави краће мелодијско-ритмичке мотиве у већу цјелину; • изведе покрете уз музику; • допуни тактове уз одговарајућу мјерну јединицу; • опонаша звукове слободном импровизацијом. 	<ul style="list-style-type: none"> • Импровизација ритма. • Измшљање ритмичких цјелина. • Импровизација мелодије. • На властити стих или на стих који предложи учитељ импровизација дјечје мелодије. • Импровизација покретом. • Осмишљавање покрета уз музику коју су слушали или пјевали (избор ученика). • Импровизација мелоритамских цјелина. • Слободно импровизовање дијалога помоћу дјечјих инструмената (избор инструмената врше ученици). • Тонско сликање. • Слободно музичко изражавање. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура: препознавање композиција преко понуђених илустрација; илустрација научене пјесме; илустрација непознате композиције. • Српски језик: литерарно стваралаштво; говорне вјеште. • Физичко васпитање: развој моторике; ритмика.

МУЗИЧКА КУЛТУРА ОД II ДО V РАЗРЕДА

Настава музичке културе у систему савременог општеобразовног програма представља једну од најважнијих дисциплина која директно утиче на свестрани развој личности савременог друштва. Сматра се предметом *свестраног развоја дјетета* (естетског, моралног, интелектуалног и физичког) и управо због тога су и задаци из ове области уско повезани са цјелокупним васпитно-образовним радом у основној школи.

Као наставни предмет има веома важну функцију у васпитању, али и у образовању дјете: подстиче и развија позитивне емоције, обликује критеријуме за лијепо и вриједно, развија пажњу, концентрацију, меморију, моторику, машту, креативни израз, опушта их и растеређује. Чињеницу да дјеца музику воле и да се њоме желе активно бавити у будућности, треба мудро искористити у настави музичке културе за стицање основних знања, упознавање основа музичког језика, те за развијање критеријума за процјењивање музике.

Настава музичке културе у центар интересовања ставља ученикову музичку активност. У активностима пјевања, свирања, игре, слушања или стваралаштва учи се ви музика, увијек са новим постављеним задатком, обогаћује доживљај, али и ствара сензибилитет за изражавање и разумијевање музике.

Стога се програм наставе музичке културе у разредној настави темељи на три наставна подручја:

1. **Извођење музике: пјевање, свирање, покрет и увођење у основе музичке писмености,**
2. **Слушање музике,**
3. **Дјечје музичко стваралаштво.**

Предложени број часова за одређено наставно подручје представља оријентациони број часова, те га је могуће повећати или смањити (нпр. *Слушање музике* и *Дјечје музичко стваралаштво*) зависно од интересовања и могућности ученика, те услова у којима се реализује настава музичке културе.

Да би се остварио процес праћења напредовања и нивоа постигнућа ученика у настави музичке културе, неопходно је да учитељ претходно упозна и идентификује музичке способности сваког ученика.

Учитељ је слободан у избору начина активног музицирања - по принципу реалне остваривости и могућностима релевантних музичких захтјева.

Учитељ треба да прати развој личности у цјелини и објективно одређује ниво на којем је ученик остварио исходе учења. Приликом оцјењивања води се рачуна да се појединачно наставно подручје не оцјењује, већ се пажња посвећује нивоима постигнућа у сва три наставна подручја, водећи рачуна о појединачном развоју музичких способности, залагању ученика, интересовању, навикама, ставу, креативности и слично.

Све кључне појмове потребно је користити на нивоу учења когнитивног домена: знање (препознавање, репродуковање) схватање/разумијевање, примјена, анализа и синтеза, а не њиховога дефинисања и теоријског појашњавања. Све што је важно знати учи се на часу: разговором, понављањем и вјежбањем.

Неопходно је да се настава музичке културе изводи сваке седмице. Блок-часови не одговарају природи предмета.

Основ квалитетне и успјешно организоване наставе музичке културе је добро опремљен кабинет за музичку културу.

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ

Програм за наставни предмет Музичка култура обухвата три наставна подручја која се међусобно прожимају:

1. **Извођење музике: пјевање, свирање, покрет и увођење у основе музичке писмености,**
2. **Слушање музике,**
3. **Дјечје музичко стваралаштво.**

Извођење музике

Пјевање пјесама у разредној настави представља доминантну активност која доприноси музичком оспособљавању дјеце за активно и колективно музицирање, стога је и разумљиво да је највећи дио часова усмјерен на активност извођења музике.

Активности **пјевање** у разредној настави обрађује се кроз методички поступак обраде пјесме по слуху, опонашањем демонстрације учитеља или уз помоћ различитих звучних и визуелних помагала. У пријатној атмосфери која подсјећа на игру, дијете слуша пјесму стављајући примат на емоционални доживљај. Слушајући учитеља који пјева уз пратњу мелодијског/хармонског инструмента, водећи рачуна о правилном дисању, радом по цјелинама (техником "јеке"), дјеца уче пјевати пјесму интонативно тачно, јасно и правилно дикцијски, уз одговарајући темпо и динамику. Групним радом и индивидуално, не одвајајући текст од мелодије, ученици брзо усвајају наставни садржај, тј. мелодију и текст.

Учењем пјесама постиже се много: развија дјечји глас, осјећај за ритам, музички слух, памћење, естетски смисао, али и остварује оно што је најважније - циљ: развити љубав и интересовање за музику. Пјевањем пјесама по слуху стиче се представа о тоновима и њиховом кретању, а то код ученика ствара звучну слику. Звук који ученици памте кроз игре опажања, препознавања ритмичких и мелодијских кретања, представљаће основу за даљи рад у вишим разредима - пјевање по нотном тексту.

Приликом одабира пјесама води се рачуна о гласовној способности ученика у одјељењу и равноправној заступљености различитог избора пјесама: народне пјесме, дјечје пјесме познатих аутора, дјечје популарне пјесме непознатих аутора, пјесме са текстом композитора умјетничке музике.

Свирање попут пјевања представља активност којој се дјеца посебно веселе. Ако је добро организована и вођена, та музичка активност требало би да буде комплементарна пјевању, бројалицама и музичкој игри, а то отвара могућност за активно учествовање ученика који немају у довољној мјери развијен мелодијски слух. Свирањем се ученик постепено упознаје са дјечјим инструментима Орфовог музичког инструментарија (звечке, штапићи, деф, чинеле, кастањете, металофон, блок-флаута), изграђује слушну перцепцију за разликовање дјечјих инструмената по боји звука, развија ритмичку способност свирањем на инструментима (тијело као инструмент, предмети, ритмички и мелодијски дјечји инструменти), развија фину моторику, машту и стваралачке способности.

Бројалице представљају веома значајну област у развоју ритма. Ритам је један од најосновнијих елемената у музици који се најлакше савладава преко разбројавања (дужи слог - краћи слог). Бројалице не служе само за развијање ритмичког слуха, увођење нотних вриједности, већ и за усавршавање дјечјег говора. Групно изговарање бројалице дисциплинује ученике да тачно и равномјерно изговарају одређени текст, а то доприноси развоју дикције дјетета. Бројалицу треба изводити разлагањем текста на слоге уз разбројавање као у игри, затим инструментима тијела (руке, ноге), инструментима које ученици израде, инструментима Орфовог музичког инструментарија.

Музичка игра представља одличан начин да се дјеца несвјесно (у вишим разредима - свјесно) уведу у основне елементе музичке писмености, али и да учитељ утврди предиспозиције дјеце и стварног музичког развоја који спонтано долази до изражаја.

У почетним корацима школовања примјењују се игре у којима су покрети једноставнији, базирани на опонашању радњи из свакодневног живота. У вишим разредима разредне наставе покрети постају сложенији, моторичнији, бржи и дужи са темом описивања разних радова (занимања), народних обичаја, природног и животињског свијета и слично. Музичке игре изводити у форми музичких игара са пјевањем, музичких игара уз инструменталну пратњу, дидактичких игара, али и у форми малих музичких драматизација. Примарни задатак музичких игара јесте тачно извођење мелодије која је сједињена у покрет који треба да буде складан и ритмички повезан у музичком току. Тако се истовременим кретањима изражава карактер, темпо, динамика, али се развија и усавршава моторика.

Приликом рада на усвајању пјесме, обавезно ученици куцају или тактирају. Синхронизацијом покрета и текста, дјеца преко игре, развијају слух, осјећај за пулс, ритам и мјеру.

Увођење у основе музичке писмености у првој тријади остварује се кроз рад на пјевању, свирању и покрету. Свјесна активност увођења основа музичке писмености реализује се у IV и V разреду. Приликом обраде, примат је на методском поступку обраде пјесме по нотном тексту: именоване нотних трајања, именоване/препознавање једноставнијих ритмич-

ких фигура, увођење солмизационих слогова, овладавање дводијелном, тродијелном и четвородијелном мјером уз тактирање, свирање на металофону уз праћење нотног текста, пјевање уз праћење нотног текста и слично.

Пјесме за обраду по нотном тексту треба да буду пажљиво одабране, водећи рачуна да су једноставне, лаке и прилагодене могућностима ученика у одјељењу. У току пјесме може се обрадити само један нови задатак - било интонативни, ритмички или састављен од других елемената музичке писмености.

Слушање музике

Слушање музике утиче на развој емоционалног живота ученика, њихове способности и естетске културе, а за већину током живота остаје једина могућност перцепције музичке умјетности. Слушање треба да буде емоционално и аналитичко, али оба таква слушања могу и треба да буду активна. Кроз слушање музике ученици могу одредити извођаче, темпо, динамику и основне елементе музичке структуре (фраза, реченица, строфична пјесма - иста мелодија на различите строфе). Ради се о задацима које ученици рјешавају слушајући, односно за чије им рјешавање није потребно никакво раније предзнање. Одређивање доживљаја и карактера музичког дјела појединачна је категорија и за њих су сви одговори добри, јер сваки ученик има право на властити доживљај музичког дјела.

Музичке приче базирају се на праћењу музичког садржаја кроз слике. Имају значајну вриједност у разредној настави развијајући код ученика способност да прати причу у сликама, слуша, препознаје карактере ликова приче кроз инструменте и развија способност да разумије и опише садржај.

Предложени број часова представља минимум, а могуће је тај број повећати у циљу постизања учинка веће ефикасности, креативности и интересантности предмета. Пожељно је активност слушања музике спровести на сваком часу, у оквиру завршног дијела часа. Поједине композиције могуће је поновити с циљем реализације нових задатака.

Дјечје музичко стваралаштво

Наставно подручје **Дјечје музичко стваралаштво** треба да ученику пружи што више прилика за ослобађање и развијање музичке креативности. У овом наставном подручју процес је важнији од резултата. Ученици несвјесно усвајају знања и долазе до нових спознаја.

Наставно подручје је подијељено на више креативних игара:

- **Импровизација ритма** (измишљање мањих ритмичких цјелина остварених говором, инструментима; слободна звучна импровизација рукама, ногама и ритмичким инструментима којима ученици располажу; слободно импровизовани дијалози),
- **Импровизација мелодије** (слободно импровизовани дијалози гласом или мелодијским инструментом; измишљање мањих мелодијских цјелина на основу предложеног текста),
- **Импровизација мелоритамских цјелина** (измишљање мањих мелодијских и ритмичких цјелина на основу текста или договореног садржаја игре),
- **Импровизација покретом** (мале, договором састављене музичке игре уз покрет),
- **Тонско сликање** (опонашање звукова, појава, инструмената, опонашање мотива, фраза или ријечи инструментом по избору ученика).

Праћење и вредновање рада ученика

Оцјењивање се мора спроводити организовано и треба да обухвати и прати развој сваког ученика: његов рад, залагање, интересовање, навике, став, умјешност, креативност и слично. Наставник треба да прати развој личности у цјелини и објективно одређује ниво на којем је ученик савладао програмске захтјеве и остварио исходе учења. Сваком ученику треба омогућити оптималан развој у оквиру васпитно-образовног рада, а никако да се неодмјереним методичким захтјевима у савладавању програма и негативном оцјеном ученици отуђују од музике и музичке умјетности. Основни задатак наставника је да храбри и подстиче ученике.

У настави музичке културе за исте васпитно-образовне задатке могу се добити различите оцјене, као и за различите резултате - исте оцјене, због тога што се тренутни резултати упоређују са стварним учениковим способностима и могућностима.

Оваквим начином оствариће се и основни захтјеви за правилно оцјењивање, које мора бити објективно, те да ученике мотивише за музичке активности и за бављење музиком у складу са њиховим способностима и потребама.

Домаћи писмени задаци или писани тестови, контролни задаци и слично не задају се за овај предмет ни у једном реду. Цјелокупно градиво остварује се само у школи.

ПРИЛОГ 5.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: ШЕСТИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 72

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставно подручје

Оквирни број часова

1. Слушање музике

23

2. Увод у основе музичке писмености	25
3. Дјечје музичко стваралаштво	12
4. Извођење музике	12

Исходи учења	Садржаји програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Наставно подручје: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (23 часа)		
Тема: Бисери умјетничке музике		
1. Хорска музика		
2. Инструментална музика		
3. Вокално-инструментална музика		
Ученик може да:		
1. препозна и именује слушане музичке примјере хорске музике; дефинише и објасни појам хорске пјесме; разликује духовну и свјетовну хорску музику; разликује дјечји, женски, мушки и мјешовити хор; наведе значајне домаће ауторе хорске музике и наведе основне биографске податке о њима; активно учествује у репродукцији обрађених примјера, те динамички и агогички нијансира према оригиналу слушаног музичког примјера; изводи вјежбе вокалног пјевања (солфеђо) тематског материјала композиције коју су слушали; разликује <i>a capella</i> од вокално-инструменталног извођења хорске пјесме; објасни термин <i>руковет</i> ; варира композиције које су слушали; препозна и погоди из које од двије или три саслушане композиције потиче мелодија коју им наставник свира на инструменту или пјева; учествује у једногласном и двогласном извођењу паралитургијских пјесама;	Слушање и репродукција музике: 1. Хорска пјесма - свјетовна и духовна Слушање и репродукција музике: С. С. Мокрањац: <i>V руковет</i> С. С. Мокрањац: <i>VII руковет</i> С. С. Мокрањац: <i>Акатист</i> В. Комадина: <i>Поткозарје</i> В. Милошевић: <i>Јесен</i> В. Милошевић: <i>Пјесме са Змијања</i> М. Милојевић: <i>Муха и комарац</i> П. Коњовић: <i>Враголан</i>	Српски језик Историја Ликовна култура Вјеронаука Основи информатике
2. наброји значајне домаће и стране композиторе инструменталне умјетничке музике, те наведе њихове основне биографске податке; препозна и именује на часу обрађене примјере инструменталне музике значајних домаћих и страних аутора; разумије појмове <i>солистичка</i> , <i>камерна</i> и <i>оркестарска музика</i> ; разликује врсте камерних ансамбала према броју извођача (дуо, трио, квинтет...); класификује ансамбле према врсти инструмената који учествују у извођењу одређеног дијела (гудачки квинтет, дувачки квинтет, клавири трио...); наведе музичке форме у којима учествује оркестар; препозна теме слушаних композиција оркестарске музике;	2.1. Солистичка музика: • Л. ван Бетовен: <i>За Елизу</i> • В. А. Моцарт: <i>Соната за клавир бр. 16, C-dur, K. 545 (Facile соната)</i> • Ј. С. Бах: <i>Двогласна инвенција бр. 6</i> 2.2. Камерна музика: • Г. Ф. Хендл/ Ј. Халворсен: <i>Пасакаља за виолину и виолончело</i> • Ј. Брамс: <i>Мађарска игра бр. 5 (клавирско извођење)</i> • В. А. Моцарт: <i>Клавирски трио Kegelstatt, K. 498</i> • А. Пијацолла: <i>Либертанго за гитару и флауту</i> 2.3. Оркестарска музика: • Л. ван Бетовен: <i>Симфонија бр. 5, c-mol, I став</i> • П. И. Чајковски: <i>Валцер цвијећа из балета Крцко Орашчић</i> • С. Христић: <i>I Свита из балета Охридска легенда</i> • П. Коњовић: <i>Велика чочечка игра</i> • П. И. Чајковски: <i>одломци из балета Лабудово језеро</i> • П. Дика: <i>Чаробњаков ученик (компарација са филмом Фантазија (В. Дизни))</i> • А. Вивалди: <i>Прољеће</i>	Српски језик Историја Географија Физичко васпитање Ликовна култура

<p>3. дефинише и објасни појмове соло пјесма, опера и оперска арија; аудитивно идентификује и именује слушане музичке примјере домаћих и страних аутора; уочи и објасни разлику између соло пјесме и оперске арије; разликује народну пјесму од уметничке; активно учествује у репродукцији обрађених соло пјесама; критички суди о личном и групном извођењу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • А. Хачатурјан: <i>Игра сабљама</i> (из балета <i>Гајана</i>) <p>3. Соло пјесма, оперски хор и арија</p> <p>3.1. Соло пјесма:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ф. Шуберт: <i>Пастрмка</i> (компарација са Шубертовим истоименим клавирским квинтетом) • В. Милошевић: <i>Воћка послје кише</i> • М. Милојевић: <i>Јапан</i> <p>3.2. Оперски хор и оперска арија:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В. А. Моцарт: <i>Арија Папагена</i> из опере <i>Чаробна фрула</i> • Ђ. Верди: <i>Хор Јевреја</i> из опере <i>Набуко</i> • Ђ. Ђордани: <i>Caro mio ben</i> <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Енглески језик</p> <p>Ликовна култура</p>
<p>Наставно подручје: УВОД У ОСНОВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ (25 часова)</p> <p>Тема: 1. Обновљање и утврђивање тонова C-dur љествице и усвајање нових музичко-теоријских појмова</p> <p>2. Нота продужена тачком</p> <p>3. Четвордијелна подјела јединице</p> <p>4. Поставка a-mol љествице</p> <p>5. Традиционална музика</p> <p>6. Увођење тона FIS</p> <p>7. Узмах и предтакт</p> <p>8. Поставка F-dur љествице</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. препозна и именује пјесме обрађене у претходном разреду; репродукује пјевањем (текстом/солмизацијом) и свирањем обрађене пјесме у C- dur-у; изведе напамет научену пјесму; интонира љествицу и каденцу C-dur-а и објасни музичко-теоријске појмове: <i>љествица, октава, каденца, ступањ, цијели и полустепен</i>; препозна и наведе тетраорде, степене и полустепене C-dur љествице; аудитивно и визуелно препозна мотиве одсвиране од стране наставника или емитоване са аудитивних наставних средстава;</p> <p>2. препозна и активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу; идентификује и изведе ритмичке фигуре четвртину и осмину са тачком; од понуђених мотива умије правилно да сложи дијелове композиције у односу на оригинал; интонира литерарним текстом и солмизацијом, изводи вјежбе вокалног пјевања (солфеђо) тематског материјала композиције коју су слушали; репродукује примјере по принципу <i>Дандело</i> и мануелном репродукцијом;</p>	<p>Репродукција и слушање пјесама:</p> <p>1. обновљање и утврђивање C-dur љествице; музичко-теоријски појмови: тетраорд, љествица, каденца, ступањ, цијели степен и полустепен.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Четворка • Посакакуша • <i>Јесте ли видјели мога сунка Јанка</i> • <i>Ми имамо црну куцу</i> • <i>Ајде, Като</i> • А. Власак: <i>Љествица</i> • Ф. Лучић: <i>Полустепен</i> • <i>Сејао сам рену</i> <p>2. Нота продужена тачком:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>У ливади под јасеном</i> • М. Протић: <i>Рибарчета сан</i> • <i>Садила сам босиљак</i> • <i>Високо се вију лабудови</i> (околина Б. Луке) • <i>Миљено, миљено</i> 	<p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p> <p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p>

<p>3. разумије, препознаје и репродукује обрађене музичке примјере са четвородијелном подјелом јединице бројања. Интонира литерарним текстом и солмизацијом (солфеђо) обрађени тематски материјал;</p>	<p>3. Четвородијелна подјела јединице:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Канон: <i>Сат</i> • <i>Дјевојачко коло</i> • К. Бабић: Вјеверица 	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>4. разумије и објасни појам <i>тонски род</i> (дур, мол); дефинише и објасни појам музичког предзнака - <i>повисилице</i> и појам <i>вођице</i>, те препознаје и у обрађеним музичким примјерима репродукује (пјева/свира) повишен тон <i>g (gis)</i>; репродукује пјевањем (текстом/солмизацијом), и препозна обрађене пјесме у <i>a-mol-u</i>; свирањем репродукује једноставније примјере; интонира љествицу и каденцу <i>a-mol-a</i> и објасни појам <i>љествице</i>; изведе напамет научену пјесму; препозна и наведе тетраорде, степене и полустепене <i>a-mol-a</i> љествице; аудитивно и визуелно препозна мотиве које одсвира наставник или које су емитоване са аудитивних наставних средстава; објасни разлику између дурске и молске љествице и разлику између природне и хармонске молске љествице; објасни везу између паралелних љествица; равномјерно чита ноте; репродукује примјере из умјетничке литературе и инструктивне примјере солмизационим слоговима заједно са наставником; репродукује пјесме у заједничком извођењу на дјечјим ритмичким инструментима; репродукује пјесме уз хармонску пратњу;</p>	<p>4. Поставка <i>a-mol</i> љествице:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ћук седи</i> • <i>Вањка</i> (руска народна пјесма) • Д. Деспих - Б. Ћопић: Оглас • <i>Ој, секице моја</i> • <i>Лазар ми коло водио</i> • <i>Све птичице зајевале</i> <p>Утврђивање <i>a-mol-a</i> на основу примјера из литературе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В. А. Моцарт: Сонатина за клавир KV 310, III став • М. Глинка: Вјетар дува • Ф. Рамо: Сељанчица • <i>Немој мати тужна бити</i> (народна из Међумурја) • <i>Еј ухнем</i> (руска народна) 	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>5. дефинише и објасни појам <i>орске игре</i>; репродукује (текстом, солмизацијом, мануелном репродукцијом) и препозна обрађене музичке примјере који садрже шеснаестину паузе; учествује у двогласном извођењу пјесама;</p>	<p>5. Орске игре:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Једна Дара</i> • <i>Коло води Васа</i> • <i>Посакауша</i> (проширена) • <i>Мечкарска</i> (ромска) • <i>Вила се лоза винова</i> • 	<p>Српски језик</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>6. препозна и активно учествује у заједничкој репродукцији (текстом, солмизацијом, мануелном репродукцијом) музичких примјера обрађених на часу; идентификује и изведе повишен тон <i>F – FIS</i>;</p>	<p>6. Увођење тона FIS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В. А. Моцарт: Мала ноћна музика (одломак из I става, ар. Гордана Стојановић) • М. Брковић: Срећна мајка 	<p>Српски језик</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>7. препозна и објасни музичко-теоријске појмове <i>предтакт</i> и <i>узмах</i>; репродукује (пјева/свира/тактира) музичке примјере обрађене на часу.</p>	<p>7. Предтакт и узмах:</p> <ul style="list-style-type: none"> • К. Бабић: Лепо ти је рано уранити • <i>Сад зиме више нема</i> (Италија) • М. Матовић: Музика је вјечна 	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p>
<p>8. Репродукује пјевањем (текстом/солмизацијом) и свирањем обрађене пјесме у <i>F-dur</i>; изведе напамет научену пјесму; интонира љествицу и каденцу <i>F-dur-a</i> и објасни појам <i>љествице</i>; препозна и наведе тетраорде, степене и полустепене <i>F-dur</i> љествице; аудитивно и визуелно препозна мотиве које одсвира наставник или које су емитоване са аудитивних наставних средстава; равномјерно чита ноте; дефинише и објасни појам музичког предзнака-<i>снизилице</i> и њено мјесто у оквиру <i>F-dur</i> љествице, препозна и у обрађеним музичким примјерима репродукује (пјева/свира) снижен тон <i>h (b)</i>.</p>	<p>8. Поставка <i>F-dur</i> љествице:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Помјерање пјесме: <i>Оопа цупа скочи</i> • <i>Меда мишко</i> <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p> <p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>

<p>Наставно подручје: ДЈЕЧЈЕ МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (12 часова)</p> <p>Тема: Креативна радионица</p> <p>1. Варијација пјесама</p> <p>2. Импровизација</p> <p>3. Мали композитор</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. варира претходно обрађене музичке примјере;</p> <p>2. импровизује ритам на задане текстове, импровизује мелодију на задани ритам, понуди музичке одговоре на музичка питања упућена од наставника, пронађе мелодијски мотив и настави започети ритам; користи ритмичке и мелодијске инструменте Орфовог музичког инструментарија и употребљава тијело као инструмент; уобличи и осмисли ритмичку пратњу народних игара и импровизује кореографију за народне игре и пјесме; ствара властите текстове на одређену тематику коју је задао наставник и самостално бира текстове на које жели измислити мелодију;</p> <p>3. препозна и именује фестивалске пјесме обрађене на часу, те активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера.</p>	<p>1. Варијација познатих и претходно обрађених музичких примјера (по избору наставника)</p> <p>2. Импровизација:</p> <ul style="list-style-type: none"> • осмишљавање ритма на задане текстове; • осмишљавање мелодије на задани ритам; • музичка питања и одговори; • проналажење мелодијских мотива; • настављање започетог ритма; • мелодијско допуњавање; • измишљање текстова на одређену тематику задану од наставника; • игре ронда, тј. импровизација затворених музичких облика; • импровизовање ритмичке пратње народних игара; • импровизовање кореографије за народне игре и пјесме; <p>(Поред текстова познатих пјесника за дјецу, препоручују се и текстови из Зборника Републичког фестивала дјечијег литерарног стваралаштва “Дјечије царство” - препустити дјецу самосталан избор текста)</p> <p>3. Избор пјесама дјеце аутора са Републичког фестивала дјечијег музичког стваралаштва “Мали композитор”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Љ. Максимовић, И. Јовић: <i>Хаваји</i> • С. Малбашић: <i>Патуљак</i> • А. Цинцо: <i>Авион</i> • В. Мец: <i>Сањајмо заједно</i> • Примјери са Дјечије пјесме Евровизије <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Физичко васпитање</p> <p>Српски језик</p> <p>Основи информатике</p> <p>Ликовна култура</p>
<p>Наставно подручје: ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (12 часова)</p> <p>Тема: Разредно музицирање</p> <p>1. Свечана пјесма</p> <p>2. Избор пјесама са републичких музичких фестивала за дјецу</p> <p>3. Избор пјесама са репертоара дјечјих хорова из Републике Српске</p> <p>4. Пјесме из нашег завичаја</p>		

<p>Ученик може да:</p> <p>1. објасни и дефинише појам <i>свечане пјесме</i>; препозна, именује и активно учествује у групном музицирању (текстом, солмизацијом, мануелном репродукцијом) обрађених примјера свечане пјесме;</p> <p>2. препозна и именује фестивалске пјесме обрађене на часу, те активно учествује у заједничкој репродукцији (текстом, солмизацијом, мануелном репродукцијом) музичких примјера;</p> <p>2.1. препозна и именује фестивалске пјесме обрађене на часу, те активно учествује у заједничкој репродукцији (текстом, солмизацијом, мануелном репродукцијом) музичких примјера,</p> <p>2.2. препозна и именује фестивалске пјесме обрађене на часу, те активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера;</p> <p>3. препозна и именује слушане музичке примјере из репертоара дјечјих хорова, те активно учествује у заједничкој репродукцији (текстом, солмизацијом, мануелном репродукцијом) обрађених композиција;</p> <p>4. Препозна, именује и активно учествује у заједничкој репродукцији обрађених музичких примјера савремених композиција инспирисаних фолклором.</p>	<p>1. Свечана пјесма:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Химна Републике Српске: <i>Моја Република</i>, М. Матовић • Химна Светом Сави • Химна БиХ: <i>Интермецо</i>, Д. Шестић <p>2. Ђурђевдански фестивал дјечије пјесме</p> <ul style="list-style-type: none"> • З. Шугић: <i>Мали принц</i> • М. Матовић: <i>Сан чудесан</i> • З. Николић: <i>Очи</i> • М. Томић: <i>Кишо, кишице</i> • М. Јањанин: <i>Ђурђевдан</i> • Б. Мајданац: <i>Шарица бубамарица</i> • М. Матовић: <i>Непобједиви</i> • Д. Мијатовић/ Д. Милуновић: <i>Озбиљна пјесма</i> <p>2.1. Музички фестивал Дјечија машта може свашта</p> <ul style="list-style-type: none"> • Б. Бабић: <i>Машта</i> • Д. Шестић: <i>Симпатија</i> • Ј. Адамов: <i>Шта зна зима</i> <p>2.2. Избор пјесама за дјецу са етаблираних регионалних и европских музичких фестивала (Чаролија, Славјански базар)</p> <p>3. Избор пјесама из репертоара дјечјих хорова: <i>Вранчићи</i> (Бањалука), <i>Палчићи</i> (Пале), <i>Пчелице</i> (Лакташи) и <i>Звончићи</i> (Бањалука)</p> <p>4. Традиција у новом руху (савремене композиције инспирисане традиционалном музиком)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Етно група <i>“Ива”</i> • Етно група <i>“Траг”</i> • Женски камерни хор “Бањалучанке”: <i>Мила мајко</i> • Слободан Трукуља/ <i>Балканополис</i> • Ансамбл “Теодулија” • Ансамбл “Ступови” <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Основи информатике</p> <p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Основи информатике</p> <p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Основи информатике</p> <p>Вјеронаука</p>
---	---	---

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: СЕДМИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 36

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставно подручје

Оквирни број часова

1. Слушање музике	10
2. Увод у основе музичке писмености	12
3. Дјечје музичко стваралаштво	8
4. Извођење музике	6

Исходи учења	Садржаји програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Наставно подручје: СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (10 часова)		
Теме:		
1. Вокална музика		
2. Инструментална музика		
3. Вокално-инструментална музика		
Ученик може да:		
1. препозна и именује слушане примјере хорске музике; дефинише и објасни појам хорске пјесме; разликује духовну и свјетовну хорску музику; разликује дјечји, женски, мушки и мјешовити хор; наведе значајне домаће ауторе хорске музике и наведе основне биографске податке о њима; активно учествује у репродукцији обрађених примјера, те динамички и агогички нијансира према оригиналу слушаног музичког примјера; изводи вјешбе вокалног пјевања (солфеђо) тематског материјала композиције који је обрађен са наставником ; разликује <i>a capella</i> од вокално-инструменталног извођења хорске пјесме; објасни термин <i>руковет</i> ; варира композиције које су слушали; препозна и погоди из које од двије или три преслушане композиције потиче мелодија коју им наставник свира на инструменту или интонира гласом; учествује у једногласном и двогласном извођењу паралитургијских пјесама;	1. Хорска пјесма - свјетовна и духовна Слушање и репродукција музике: <ul style="list-style-type: none"> • С. Стојановић - Мокрањац: • VI руковет (<i>Расло ми је бадем дрво</i>) • VII руковет (<i>Варај Данке</i>) • VIII руковет (<i>Цанум на сред село, Што Морава мутно тече</i>) • <i>Херувимска пјесма</i> • <i>Тебе појем</i> - за трогласни хор • <i>Буди имја Господње</i> • В. Милошевић: V руковет (<i>Бијела вила</i>) • В. Комадина: <i>Покозарје</i> • Ђ. Верди: Хор Јевреја из опере <i>Набуко</i> Паралитургијске пјесме: <i>Хајте, децо</i> <i>Господе, Боже мој</i> <i>Ој, бадњаче, бадњаче</i> <i>Христос дође међу нас</i>	Српски језик Историја Ликовна култура Вјеронаука Информатика
2. наведе неколико значајних домаћих и страних композитора инструменталне умјетничке музике, те наведе њихове основне биографске податке; препозна, именује и опише солистички инструмент из слушаног примјера; наведе неколико истакнутих домаћих и страних солиста за одређени инструмент; разуме појмове солистичка, камерна и оркестарска музика; разликује врсте камерних ансамбала према броју извођача (дуо, трио, квартет...); класификује ансамбле према врсти инструмената који учествују у извођењу одређеног дијела (гудачки квинтет, дувачки квартет, клавијирски трио...); наведе музичке форме у којима учествује оркестар; препозна теме	2.1. Солистичка музика Слушање и репродукција музике: <ul style="list-style-type: none"> • Ф. Шопен: <i>Минутни валцер</i> • Ј. С. Бах: <i>Двогласна инвенција бр. 8</i> • Л. ван Бетовен: <i>Месечева соната</i> • Ф. Менделсон: <i>Концерт за виолину оп. 64</i> • Ј. С. Бах: <i>Бадинери</i> • Ф. Лист: <i>Игра патуљака - концертна етида</i> • Ф. Шопен: <i>Револуционарна етида</i> • К. Черни: <i>Етида бр. 21 оп. 299</i> 	Српски језик Историја Географија Физичко васпитање Ликовна култура

<p>слушаних композиција оркестарске музике; наведе неке од најпознатијих оркестара; препозна теме и инструменте који изводе теме Шахријара и Шехерезаде; опише улогу диригента;</p> <p>2.4. препозна и именује слушане музичке примјере; дефинише и објасни појам <i>стилизоване игре</i>; опише музичке карактеристике обрађених игара; активно учествује у репродукцији изводи вјежбе вокалног пјевања (солфеђо) тематског материјала композиције коју су слушали; мануелна репродукција ритмичких образаца обрађених игара); наведе сличности и разлике између менуета, валцера, мазурке и полонезе; објасни разлику између валцера као плеса и стилизоване игре; наведе земље порекла и период настанка обрађених стилизованих игара; учествује у ритмичкој пратњи болера; осмисли ритмичку пратњу на дјечјим ритмичким инструментима; одреди мјеру слушаног примјера помоћу тактирања;</p> <p>3. препозна и именује слушане примјере соло пјесме домаћих и страних аутора; уочи и објасни разлику између соло пјесме и хорске музике; уочи и објасни разлику између соло пјесме и арије; разликује народну пјесму од умјетничке; активно учествује у репродукцији обрађених соло пјесама; критички суди о личном и групном извођењу.</p>	<p>2.2. Камерна музика Слушање и репродуковање музике</p> <ul style="list-style-type: none"> • К. С. Санс: <i>Лабуд</i> - дуо, виолончело/клавир • Л. Бокерини: <i>Менует</i> - гудачки квинтет, трио гитара • К. Краицер: <i>Дует за два кларинета</i> • Ј. Хајдн: Трио бр. 39, Нов. XV/25 <i>Цигански рондо</i> • В. А. Моцарт: <i>Соната КВ. 304 бр. 21 III став</i> - дуо, виолина/клавир <p>2.3. Оркестарска музика Слушање и репродуковање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В. А. Моцарт: Увертира за оперу <i>Фигарова женидба</i> • В. А. Моцарт: <i>Симфонија бр. 40 I став</i> • Л. Ван Бетовен: <i>Симфонија бр. 5 I став</i> • Н. Р. Корсаков: <i>Шехерезада</i> • А. Дворжак: <i>Влтава</i> <p>2.4. Стилизоване игре: менует, валцер, ригидон, мазурка, полонеза, чардаш, полка, болеро, самба, регтајм. Слушање и репродуковање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В. А. Моцарт: <i>Менует из Мале ноћне музике</i> • Ј. Штраус: <i>На лијепом плавом Дунаву</i> • Ф. Шопен: <i>Валцер cis-moll</i> • П. И. Чајковски: <i>Валцер из балета Успавана љепотица</i> • Ф. Шопен: <i>Мазурка B-dur</i> • Ф. Шопен: <i>Полонеза A-dur</i> • Ж. Ф. Рамо: <i>Ригидон</i> • Ф. Лист: <i>Мађарска рапсодија бр. 2</i> • Ђ. Балашевић: <i>Девојка са чардаш ногама</i> • Ј. Штраус: <i>Трич-трач полка</i> • М. Равел: <i>Болеро</i> • С. Цоплин: <i>Синкопације</i> • А. Бородин: <i>Половецке игре из опере Кнез Игор</i> • М. Тајчевић: <i>Друга балканска игра</i> <p>3. Соло пјесма Слушање и репродукција музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В. А. Моцарт: <i>Чезња за прољећем</i> • Ђ. Б. Перголези: <i>Где је онај цветак жути</i> • Ф. Шуберт: <i>Липа</i> • Ф. Шуберт: <i>Серенада (Павароти, Доминго, Карерас)</i> • Ф. Шуберт: <i>Дивља ружа</i> • Ј. С. Бах: <i>Ах што волим</i> • В. А. Моцарт: <i>Арија Папагена из опере Чаробна фрула</i> 	<p>Српски језик</p> <p>Енглески језик</p> <p>Ликовна култура</p>
--	--	--

	<p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера предвиђен за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходама учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	
<p>Наставно подручје: УВОД У ОСНОВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ (12 часова)</p>		
<p>Теме:</p>		
<p>1. Обновљање и утврђивање љествица и ритмичких врста и фигура из претходног разреда 2. Поставка d-mol љествице 3. Мало мол - мало дур (C-dur - c-mol; d-mol - D-dur) 4. Поставка G-dur љествице 5. Пунктирани и обрнуто пунктирани ритам 6. Поставка синкопе 7. Поставка тродијелне мјере (6/8) 8. Поставка триоле</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. препозна пјесме обрађене у претходном разреду и именује љествицу/тоналитет у којој се пјесмица налази; интонира и објасни појам <i>тетрахорда</i>; аудитивно и визуелно идентификује мотиве које одсвира наставник или који су емитовани са аудитивних наставних средстава; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених у претходном разреду пјевањем (текстом/солмизационим слоговима), свирањем (блок-флаута, металофон или ритмички инструменти) и играњем; дефинише и на основу репродукованих и слушаних примјера објасни опште музичко-теоријске појмове: <i>љествица, октава, каденца, степен, цијели степен и полустепен</i>; објасни разлику између дурске и молске љествице и репродукује (пјева/свира) обрађене љествице и примјере у претходном разреду по избору; транспонује пјесмицу за кварту на више; учествује у равномјерном читању нота; изводи примјере по принципу Дандело;</p> <p>2. репродукује пјевањем (текстом/солмизацијом) и препозна обрађене пјесме у <i>d-mol-u</i>; свирањем репродукује једноставније примјере; интонира љествицу и каденцу <i>d-mol-a</i> и објасни појам љествице; изведе напамет научену пјесму; препозна и наведе тетраорде, степене и полустепене <i>d-mol-a</i> љествице; аудитивно и визуелно препозна мотиве које одсвира наставник или који су емитовани са аудитивних наставних средстава; објасни разлику између дурске и молске љествице и репродукује (пјева/свира) обрађене љествице и примјере у претходном разреду по избору; објасни разлику између природне и хармонске молске љествице; објасни везу између паралелних љествица; равномјерно чита ноте; репродукује примјере из умјетничке литературе и инструктивне примјере солмизационим слоговима заједно са наставником;</p>	<p>Репродукција и слушање пјесама</p> <p>1. Репетиторијум градива из шестог разреда: C-dur, a-mol и F-dur љествица; музичко-теоријски појмови: тетрахорд, каденца, степен, цијели степен и полустепен; четвородијелна подјела јединице бројања, узмах и предтакт.</p> <p>Репродукција и слушање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ми имамо црну куцу</i> • <i>Ајде Като</i> • <i>Поноћ је тако тиха</i> • <i>Ћук седи</i> • <i>Све тичице зајевале</i> • <i>Лазар ми коло водио</i> • <i>Ф. Рамо: Сељанчица</i> • <i>Мечкарска пјесма</i> • <i>Опа цуна скочи</i> • <i>Меда Мишко заспао</i> • <i>Ј. С. Бах: Ах, што волим</i> • <i>Коло води Васу</i> • <i>Дошло писмо из Босне</i> <p>2. Поставка D-mol љествице (обнављање и утврђивање F-dur љествице)</p> <p>Репродукција и слушање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>З. М. Васиљевић: Дошла је зима</i> • <i>Ђ. Б. Перголези: Где је онај цветак жути</i> • <i>Ј. С. Бах: Зима</i> • <i>Ф. Менделсон: Арија из ораторијума Елиас</i> • <i>Јесења песма - Непознати аутор</i> • <i>Све птичице зајевале - народна пјесма</i> • <i>Поскакуша - народна игра са пјевањем</i> • <i>Терзије - народна игра са пјевањем</i> • <i>Густа ми магла паднала - народна пјесма</i> 	<p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p> <p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Вјеронаука</p>

<p>репродукује пјесме у заједничком извођењу на дјечјим ритмичким инструментима; репродукује пјесме уз хармонску пратњу; учествује у двогласном извођењу пјесама;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Хвалите, Господа</i> - Псалм 135 • С. С. Мокрањац: <i>Ал је леп овај свет</i> • В. А. Моцарт: <i>Гле, игре ли красне</i> • <i>Киша пада, трава расте</i> - народна пјесма • С. С. Мокрањац: <i>Осу се небо звездама</i> • <i>Ти момо, ти девојко</i> - хорска пјесма • Б. Јоксимовић: <i>Играле се делије</i> • <i>Ситан камен до камена</i> - двоглас 	
<p>3. репродукује пјевањем (текстом/солмизацијом) и препозна обрађене пјесме у <i>d-mol-u</i>; интонира љествицу и каденцу <i>d-mol-a</i> и објасни појам љествице; напамет изведе научену пјесму; препозна и наведе тетрахорде, степене и полустепене <i>d-mol-a</i> љествице; свирањем изведе једноставније примјере; транспонује мелодије; учествује у народној игри са пјевањем (<i>Дивна, Дивна</i>); репродукује пјесме уз хармонску пратњу; препозна мотиве написане на табли; учествује у двогласном извођењу пјесама; разликује тонске родове (дур и мол);</p>	<p>3. Мало мол - мало дур (<i>D-mol - D-dur</i>) Репродукција и слушање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Зеџ копа репу</i> - народна пјесма • М. Обрадовић: <i>Ноћни стражар</i> • <i>Фа је у средини</i> • <i>Леле, дуње ранке</i>, народна игра са пјевањем • <i>Хајд поведи весело</i> - народна игра • <i>Дјевојачко коло</i> - народна игра са пјевањем • <i>Дивна, Дивна</i> - народна игра • Ж. Ф. Рамо: <i>Ригидон</i> • Ф. Шуберт: <i>Липа</i> • Л. ван Бетовен: <i>Ода радости</i> • В. А. Моцарт: <i>Чезња за прољећем</i> • <i>Господе, Боже мој</i> 	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p> <p>Вјеронаука</p>
<p>4. репродукује пјевањем (текстом/солмизацијом) и свирањем обрађене пјесме у <i>G-dur-c</i>; изведе напамет научену пјесму; интонира љествицу и каденцу <i>G-dur-a</i> и објасни појам љествице; препозна и наведе тетрахорде, степене и полустепене <i>G-dur</i> љествице; аудитивно и визуелно препозна мотиве одсвиране од стране наставника или емитоване са аудитивних наставних средстава; равномјерно чита ноте; репродукује примјере из умјетничке литературе и инструктивне примјере солмизационим слововима заједно са наставником; репродукује пјесме у заједничком извођењу на дјечјим ритмичким инструментима; репродукује пјесме уз хармонску пратњу; учествује у двогласном извођењу пјесама; учествује у народној игри са пјевањем (<i>Пошла румена</i>);</p>	<p>4. Поставка <i>G-dur</i> љествице Репродукција и слушање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Еј, пало иње</i> - народна пјесма • М. Бркић: <i>Срећна мајка</i> • <i>На салашу</i> - народна пјесма из Америке • <i>Пошла румена</i> - народна игра са пјевањем • <i>Вањевска подвала</i> - орска пјесма • В. А. Моцарт: <i>Менует из Мале ноћне музике</i> • Ј. Маринковић: <i>Ох, пролеће</i> • Ко светом <i>Николају служи</i> • <i>Април већ је ту</i> - италијанска пјесма 	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p> <p>Вјеронаука</p>
<p>5. препозна и активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу; у обрађеним примјерима идентификује и изведе ритмичке фигуре четвртину и осмину са тачком; да од понуђених мотива правилно сложи дијелове композиције у односу на оригинал; интонира литерарним текстом и солмизацијом обрађени тематски материјал; репродукује примјере по принципу <i>Дандело</i> и мануелном репродукцијом; учествује у народној игри са пјевањем (<i>Дивна, Дивна</i>);</p>	<p>5. Поставка пунктиране и обрнуто пунктиране фигуре на јединици бројања Репродукција и слушање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>У ливади под јасеном</i> • <i>Пошла Дуња жито жети</i> • <i>Цанум насред село</i> • <i>Сејао сам репу</i> • <i>Дивна, Дивна</i> - народна игра • <i>Чујеш, чујеш, чујеш секо</i> • <i>Седела сам за машином</i> 	<p>Српски језик</p> <p>Физичко васпитање</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p>

<p>6. репродукује (текстом, солмизацијом, мануелном репродукцијом) и препозна обрађене музичке примјере са тродијелном подјелом јединице бројања; учествује у тактирању на два потеза и гласном бројању; неометано тапшањем/ тактирањем прелази из дводијелне у тродијелну пјесму (<i>Блистај, блистај звијезда мала - Гуичица</i>); репродукује примјере по принципу <i>Дандело</i> и мануелном репродукцијом;</p>	<p>6. Поставка тродијелне мјере 6/8 Репродукција и слушање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Гуичица</i> - Аустрија • В. А. Моцарт: <i>Блистај, звијезда мала</i> • <i>Чин, чин, дрежница</i> - Словенија • Н. Херцигоња: <i>Мали ђачки валицер</i> • А. Дворжак: <i>Влтава</i> • В. А. Моцарт: <i>Чезња за прољећем</i> • Ф. Шуберт: <i>Добродошлица мају</i> (канон) • П. Ступел: <i>Новогодишња пјесма</i> • З. Васиљевић: <i>Хајд'мо, децо</i> • <i>Хвалите, Господа</i> - Псалм 135 • <i>Људи ликујте</i> 	<p>Српски језик</p> <p>Географија</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>7. репродукује (текстом, солмизацијом, мануелном репродукцијом) и препозна обрађене музичке примјере који садрже синкопу; репродукује примјере по принципу <i>Дандело</i> и мануелном репродукцијом; допуни непотпуне тактове нотама;</p>	<p>7. Поставка синкопе Репродукција и слушање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>И мама и тата - народна пјесма</i> • <i>Јелено, девојко - народна пјесма</i> • <i>И дођи лоло - староградска пјесма</i> • <i>Трчи, трчи, трчуљак - бројалица</i> • <i>Гугуто, лалато - бројалица</i> 	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>8. Репродукује (текстом, солмизацијом, мануелном репродукцијом) и препозна обрађене музичке примјере који садрже триолу; неометано прелази из пјесме у пјесму уз тапшање или тактирање (<i>Два се петла побише</i> - Екете, мекете); репродукује триолу у окружењу дводијелних и четвородијелних ритмичких фигура; репродукује примјере по принципу <i>Дандело</i> и мануелном репродукцијом; учествује у вишегласним ритмичким аранжманима.</p>	<p>8. Поставка триоле Репродукција и слушање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Два се петла побише - народна бројалица</i> • <i>Екете, мекете</i> - бројалица • С. С. Мокрањац: <i>VII руковет (Варај Данке)</i> • Ф. Шуберт: <i>Липа</i> • М. Равел: <i>Хабанера</i> • С. Бинички: <i>Марш на Дрину</i> • <i>Веслај, веслај</i>, дјечја народна пјесма из Америке <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Енглески језик</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>Наставно подручје: ДЈЕЧЈЕ МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (8 часова) Тема: Креативна радионица:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Варијација пјесама 2. Импровизација 3. Мали композитор 		
<p>Ученик може да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. варира претходно обрађене музичке примјере; 	<p>1. Варијација познатих и претходно обрађених музичких примјера (по избору наставника)</p>	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>

<p>2. импровизује ритам на задане текстове; импровизује мелодију на задани ритам; понуди музичке одговоре на музичка питања упућена од наставника; пронађе мелодијски мотив и настави започети ритам; користи тијело као инструмент и дјечје музичке инструменте; уобличи и осмисли ритмичку пратњу народних игара и импровизује кореографију за народне игре и пјесме; ствара властите текстове на одређену тематику задану од наставника и самостално бира текстове на које жели измислити мелодију;</p>	<p>2. Импровизација</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осмишљавање ритма на задане текстове • Осмишљавање мелодије на задани ритам • Музичка питања и одговори • Проналажење мелодијских мотива • Настављање започетог ритма • Мелодијско допуњавање • Измишљање текстова на одређену тематику задану од наставника • Игре ронда (импровизација затворених музичких облика) • Импровизовање ритмичке пратње народних игара • Импровизовање кореографије за народне игре и пјесме. <p>Напомена: Поред текстова познатих пјесника за дјecu, препоручују се и текстови из Зборника Републичког фестивала дјечијег литерарног стваралаштва “Дјечије царство” - препустити дјeci самосталан избор текста.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>3. препозна и именује фестивалске пјесме обрађене на часу, те активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера.</p>	<p>3. Избор пјесама дјече аутора са Републичког фестивала дјечијег музичког стваралаштва “Мали композитор”</p> <ul style="list-style-type: none"> • М. Тишма / И. Марковић: <i>Најљепше доба</i> • Ј. Станић: <i>Јесења пјесма</i> • Ц. Марковић: <i>Одлука</i> • Ј. Лаловић: <i>Моја молитва</i> <p>Напомена: Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>Наставно подручје: ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (6 часова)</p> <p>Тема: Разредно музицирање:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Свечана пјесма 2. Избор пјесама са републичких музичких фестивала за дјecu 3. Избор пјесама са репертоара дјечјих хорова из Републике Српске 4. Традиција у новом руху 		
<p>Ученик може да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. активно учествује у заједничкој репродукцији обрађених химни; препозна и именује слушане химне; 2. препозна и именује фестивалске пјесме обрађене на часу, те активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера; 	<p>1. Свечана пјесма</p> <ul style="list-style-type: none"> • Химне Републике Српске: <i>Моја Република</i>, М. Матовић • <i>Химна Св. Сави</i> • Химна БиХ: <i>Интермецо</i>, Д. Шестић <p>2. Ђурђевдански фестивал дјечије пјесме</p> <ul style="list-style-type: none"> • Т. Прерадовић: <i>Замисли</i> • Б. Глишић: <i>Свијет је савршен</i> • М. Матовић: <i>Сан док љуби ме</i> • Д. Шестић: <i>Звијезда сјајна</i> • М. Јањанин: <i>Обична дјечија пјесма</i> 	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • М. Матовић: <i>Ријечи</i> • Д. Мијатовић/ С. Радусин: <i>Медо медуни</i> <p>(или неки други узрасту одговарајући примјери по слободном избору наставника)</p>	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>2.1. препозна и именује фестивалске пјесме обрађене на часу, те активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера;</p>	<p>2.1. Музички фестивал Дјечија машта може свашта</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ђ. Јованчић: <i>Као у бајци</i> • В. Вујичић: <i>И ми смо свијет</i> <p>(или неки други узрасту одговарајући примјери по слободном избору наставника)</p>	
<p>3. препозна и именује слушане музичке примјере из репертоара дјечјих хорова, те активно учествује у заједничкој репродукцији обрађених композиција;</p>	<p>3. Избор пјесама из репертоара дјечјих хорова Врапчићи (Бањалука), Палчићи (Пале), Пчелице (Лакташи) и Звончићи (Бањалука) - музички примјери према слободном избору наставника.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>4. препозна и именује слушане музичке примјере, те активно учествује у заједничкој репродукцији обрађених композиција.</p>	<p>4. Традиција у новом руху (савремене композиције инспирисане традиционалном музиком)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Етно-група "Ива" • Етно-група "Траг" • (примјери по избору наставника - инсерт из видео-спотова) • Мила мајко (Женски камерни хор "Бањалучанке") • Слободан Тркуља и "Балканополс" • Биљана Крстић и "Бистрик" • Ансамбл "Ступови" 	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>

ПРИЛОГ 7.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: ОСМИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 36

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставна тема

Оквирни број часова

1. Репетиторијум градива претходног разреда	3
2. Праисторија и стари вијек	2
3. Музика средњег вијека	2
4. Музика ренесансе	3
5. Барок	6
6. Рококо, галантни стил	1
7. Музика класицизма	7
8. Креативна радионица	6
9. Разредно музицирање	3
10. Примijeњена музика	3

Оперативни циљеви / исходи	Садржаји програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1: Репетиторијум градива претходних разреда (3 часа)		
1. Обнављање и утврђивање љествица, ритмичких врста / фигура и обрађених музичко-теоријских појмова из 6. и 7. разреда		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. препозна пјесме обрађене у претходним разредима и именује љествицу/тоналитет у којој се пјесма налази; интонира и објасни појам тетрахорда; аудитивно и визуелно идентификује мотиве које одсвира наставник или који су емитовани са аудитивних наставних средстава; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених у претходном разреду пјевањем (текстом/солмизационим слоговима), свирањем и играњем; дефинише и на основу репродукованих и слушаних примјера објасни опште музичко-теоријске појмове: љествица, октава, каденца, степен, цијели степен и полустепен; објасни разлику између дурске и молске љествице и репродукује (пјева/свира) обрађене љествице и примјере из претходних разреда по избору; транспонује пјесмицу за кварту на више; учествује у равномјерном читању нота; изводи примјере по принципу Дандело.</p>	<p>1. Обнављање и утврђивање љествица и ритмичких врста и фигура из 6. и 7. разреда: C-dur, a-mol, F-dur, d-mol, D-dur и G-dur љествица; музичко-теоријски појмови: тетрахорд, каденца, степен, степен и полустепен; пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на јединици бројања, четвородијелна подјела јединице бројања, узмах и предтакт.</p> <p>Репродукција и слушање:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ми имамо црну куцу</i> • <i>Ајде Като</i> • <i>У ливади под јасеном</i> • <i>Пошла Дуња жито жњети</i> • <i>Поноћ је тако тиха</i> • <i>Ћук седи</i> • <i>Мечкарска пјесма</i> • <i>Она цупа скочи</i> • <i>Меда Мишко заспао</i> • <i>Дошло писмо из Босне</i> • <i>З. М. Васиљевић: Дошла је зима</i> • <i>Ђ. Б. Перголези: Где је онај цветак жути</i> • <i>М. Обрадовић: Ноћни стражар</i> • <i>Л. ван Бетовен: Ода радости</i> • <i>Еј, пало иње - народна пјесма</i> • <i>На салашу - народна пјесма из Америке</i> 	<p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
Тема 2: Пранисторија и стари вијек (2 часа)		
1. Музика првобитне друштвене заједнице		
2. Музика Блиског и Далеког истока		
3. Музика старог вијека - Грчка и Рим		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. наведе и опише основна обиљежја музике у првобитној друштвеној заједници; објасни настанак и наброји прве музичке инструменте; препозна и именује слушане примјере; објасни шта се подразумева под појмом <i>импровизација</i>; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу;</p> <p>2. одреди историјски оквир, те да наведе и опише основне карактеристике музике Блиског и Далеког истока; објасни функцију музике у старом вијеку; на основу слушаног и репродукованог примјера, препозна и дефинише појам <i>пентатоника</i>, те да наведе и визуелно препозна инструменте музичког инструментаријума старог вијека;</p>	<p>1. Поријекло и улога музике у првобитној друштвеној заједници; изражајна средства музике - настанак првих инструмената; слушање, пјевање и свирање примјера.</p> <p>Обрада/обнављање појмова: импровизација, ритам, мелодија.</p> <p>Музика афричких племена - слушање и репродукција:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Афрички плес</i> (стари плес из Конга) • <i>Традиционална игра из Боцване</i> • <i>Ритмички канон</i> (по афричким мотивима) • <i>Обредни напјев</i> племена Веде са Цејлона. <p>2. Музика Блиског и Далеког истока - Египат, Индија, Месопотамија, Кина (функција музике у друштву)</p> <p>Пентатоника - извођење примјера и упознавање специфичног инструментаријума.</p> <p>Слушање и репродукција примјера у пентатонској љествици:</p>	<p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Ликовна култура</p>

<p>3. одреди историјски оквир и наведе основна обиљежја музике у античкој Грчкој и музике у доба Римског царства; визуелно препозна и наведе карактеристичне инструменте и објасни шта се подразумева под појмовима дитирамб и грчка трагедија); објасни положај и разлику између друштвене функције музике у античкој Грчкој и старом Риму.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Старокинеска мелодија,</i> • <i>О, Сузана</i> (познат примјер у пентатонској љествици). <p>3. Музика у античкој Грчкој и у доба Римског царства - музика и мит, инструменти (лира, китара, аулос) и видови музицирања (дитирамб и грчка трагедија, хорско пјевање).</p> <p>Слушање и репродукција:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Старогрчки напјев: <i>Химна Хомеру</i> • Старогрчки напјев: <i>Секилова пјесма.</i> 	<p>Ликовна култура</p> <p>Историја</p> <p>Географија</p>
<p>Тема 3: Музика средњег вијека (2 часа)</p> <p>1. Музика и хришћанство - источно православно и западноевропско римокатоличко црквено пјевање</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. објасни еволуцију настанка нотног писма и наведе најзначајније карактеристике византијског пјевања и литургијског богослужења; наведе основне карактеристике осмогласника и грегоријанског пјевања и наброји ране облике вишегласја; активно учествује у заједничкој репродукцији обрађених музичких примјера; од понуђених мотива правилно сложи дијелове композиције у односу на оригинал.</p>	<p>1. Музичка основа хришћанске музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • развој нотног писма -настанак солмизације (Гвидо из Арца) • византијско пјевање и литургија као облик богослужења • рани облици вишегласја на западу • појава осмогласника и грегоријанског корала <p>Слушање и репродукција:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кир Стефан Србин: <i>Ниња сили</i> • Грегоријански корал: <i>Kyrie eleison</i> • Исаије Србин: <i>Ускршњи тронар</i> • Грегоријански напјев: <i>Aleluja</i> • Грегоријански корал: <i>Salve Regina</i> • ENIGMA: <i>Gregorian Chant</i> (примјер савременог третмана грегоријанског корала у популарној музици) • М. Преторијус: <i>Живјела музика</i> (канон). <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Вјеронаука</p>
<p>Тема 4: Музика ренесансе (3 часа)</p> <p>1. Опште карактеристике епохе</p> <p>2. Развој вишегласја и најистакнутији представници ренесансе</p> <p>3. Инструментална музика XVI вијека</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. наведе главне карактеристике епохе и препозна примјере ренесансне музике;</p>	<p>1. Карактеристике епохе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • историјски оквири идеја ренесансе - враћање античким вриједностима у новом руху; • стил у умјетности. 	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p>

<p>2. наведе и опише прве облике вишегласја; именује најзначајније композиторе ренесансе и њихова најпознатија дјела; препозна слушане примјере и варира обрађене композиције; исприча једну анегдоту у вези са неким познатим композитором ренесансе; наведе најзначајније представнике епохе са јужнословенских простора;</p>	<p>2. Развој вишегласја:</p> <ul style="list-style-type: none"> • појам полифоније и хомофоније, • настанак протестантског корала, • почетак развоја <i>монодије</i>, • <i>миса, мотет, мадригал и шансона</i>, • Ђовани Пјерлуиђи да Палестрина и Орландо ди Ласо, • Фрањо Босанац и Андреја Мотовуњанин - представници ренесансе са јужнословенских простора. 	<p>Ликовна култура</p>
	<p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Орландо ди Ласо: <i>Matona mia cara</i> • Ђ. П. да Палестрина: <i>Missa brevis</i> • Јакоб Галус: <i>Ecce quomodominus deus rex caelorum et terrarum</i> • Ђ. П. да Палестрина: <i>Kyrie</i> из Мисе папе Марчелија • Гијом Дифај: <i>Kyrie</i> из Мисе <i>L'homme armé</i> • Томас Луис де Викторија: <i>Duo Seraphim</i>. 	<p>Историја</p>
<p>3. наведе, те аудитивно и визуелно идентификује инструменте ренесансне епохе; наброји и у кратким цртама опише типичне облике инструменталне музике XVI вијека; препозна слушане примјере познатих композитора ренесансе.</p>	<p>3. Инструментална музика XVI вијека</p> <ul style="list-style-type: none"> • Интензивирање развоја инструменталне музике и постепено стицање самосталности у односу на вокалну. • Типични инструменти (оргуље, лаута и виола да брача и виола да гамба). • Настанак инструменталних облика који воде поријекло од вокалних (ричеркар, канцона и фантазија). • Почетак развоја музике за нове инструменте са диркама (клавикорд и клавичембало). • Облици засновани на импровизацији (токата, капричо и прелудијум). 	<p>Ликовна култура</p> <p>Историја</p>
<p>Тема 5: Барок (6 часова)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опште карактеристике стила 2. Зачетак и развој опере 3. Музички инструменти, инструментална и вокално-инструментална музика барока 4. Хендл и Бах - великани барокне епохе 5. Опера у XVIII вијеку 6. Рококо 		
<p>Ученик може да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. препозна музику барокне епохе, објасни и наведе основне карактеристике барокног музичког стила; 	<p>1. Карактеристике стила</p> <ul style="list-style-type: none"> • Историјски оквир. • Изражајна средстава и одлике музичког језика (успостављање дур-мол система, каденца). • Музички облици. 	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p>

<p>2. објасни и дефинише појам опере, наведе њене основне изражајне карактеристике, те наведе имена најзначајнијих представника барокне опере; дефинише и објасни појам монодија.; аудитивно идентификује слушане примјере познатих композитора барокне опере;</p>	<p>2. Зачетак и развој опере</p> <ul style="list-style-type: none"> • Појава монодије као последица отпора ренесансној полифонији. • Италија - колијевка опере (<i>Фирентинска камерата</i>). • Изражајне карактеристике првих опера (митолошки садржај, раскошна сценографија, увођење елемената балета). • Најзначајнији представник барокне опере. • Најистакнутији представници (Клаудио Монтеверди, Хенри Перс, Ж. Б. Лили, Ж. Ф. Рамо). <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ж. Б. Лили: Дует из опере <i>ATYS</i> • К. Монтеверди: <i>Орфејева пјесма</i> (из опере <i>Орфеј</i>) • К. Монтеверди: <i>Тужаљка</i> (из опере <i>Аријана</i>). 	<p>Ликовна култура</p>
<p>3. наведе и опише, те аудитивно и визуелно разликује најзначајније инструменте барока; опише типичне инструменталне облике барокне епохе; објасни еволуцију настанка вокално-инструменталних облика барокне епохе; дефинише и укаже на изражајна средства сваког облика појединачно;</p>	<p>3. Музички инструменти, инструментална и вокално-инструментална музика барока</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развој инструмената у бароку. <p>Гудачки, дрвени и лимени дувачки, инструменти са диркама и трзачки инструменти.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Инструментални барокни облици (барокна свита, барокни концерт, fuga). 	<p>Ликовна култура</p>
<p>3.1. препозна слушане примјере познатих композитора инструменталне музике барока и аудитивно разликује аутентична извођења у односу на савремени третман барокних дјела у популарној музици;</p>	<p>3.1. Вокално-инструментални облици барока</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тежња цркве за стварањем монументалних дјела духовне музике. • Ораторијум, пасија и кантата (опште карактеристике и изражајна средства). <p>Слушање (репродукција):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Т. Албиниони: <i>Концерт бр. 2 за обоу и гудаче, d-mol, ор. 9</i> • Ђ. Тартини: <i>Концерт за трубу у D-dur-и</i> • Т. Албиниони: <i>Adagio у g-mol-и</i> • Компарација: Remix "Albinoni's Adagio" од Japanese Pop-Opera Norimasa Fujisawa (примјер савременог третмана барокног дјела у популарној музици) • Ђ. Тартини: Ђавољи трилер, соната у g-mol-и • А. Вивалди: <i>Годишња доба: Зима и Лето</i> (компарација: <i>Лето: Hip-Hop Remix</i> by Kate Tsvetaeva и <i>Зима: обрада поп-пијанисте Choi Soo Min-a</i>) - примјери савременог третмана барокног концерта у популарној музици. 	<p>Историја</p>
<p>4. разликује и препозна примјере Ј. С. Баха и Г. Ф. Хендла који су обрађени на часу; изврши компарацију њиховог стваралаштва;</p>	<p>4. Хендл и Бах - великани барокне музичке епохе и најзначајнији композитори прве половине XVIII вијека</p>	<p>Историја</p>

<p>5. објасни и опише развој опере у XVIII вијеку; наведе основне карактеристике Глукове реформе; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу.</p>	<p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Г. Ф. Хендл: <i>Алелуја</i> - хор из ораторијума Месија (компарација: <i>Jazz Alelija</i>, цез-госпел обрада) • Г. Ф. Хендл: <i>Сарабанда, d-mol</i> (компарација: <i>The Sarabande Of Haendel - Metal Cover, Nils Courbaron</i> - примјер савременог третмана барокног дјела у популарној/метал музици) • Г. Ф. Хендл: <i>Музика на води</i> • Ј. С. Бах: <i>Фуџа и токата, d-mol</i> (компарација: савремена обрада Vanessa Mae) • Ј. С. Бах: <i>Брандербуршки концерт бр. 3 у G-dur-и, BWV 1048</i> • Ј. С. Бах: <i>Gloria из Мисе у h-mol-и</i> • Ј. С. Бах: <i>Имај милости</i> - арија тенора из <i>Пасије по Матеју</i>. <p>5. Развој опере у XVIII вијеку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реформа опере (Кристоф Вилибалд Глук), • Опера Буфо (Ђовани Б. Перголези). <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • К. В. Глук: Арија Орфеја из опере Орфеј и Еуридика • Г.Ф. Хендл: <i>Saga Sposa</i> - Риналдова арија из опере Риналдо (погледати сегменте из дугометражног филма Фаринели) • Ђовани Б. Перголези: Убертова арија из опере Слушкиња господарица. <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Ликовна култура</p>
<p>Тема 6: Рококо, галантни стил (1 час)</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. препозна музику рококо стила; наведе и објасни најзначајније карактеристике галантног стила; аудитивно идентификује слушане примјере и наброји најистакнутије представнике.</p>	<p>1. Рококо - галантни стил</p> <ul style="list-style-type: none"> • Историјски оквир и опште карактеристике. • Представници: Франсоа Купрен, Жан Ф. Рамо и Доменико Скарлати. • Ф. Купрен: <i>Сарабанда</i>. • Д. Скарлати: <i>Соната у E-dur-и, К 380</i>. • Ф. Купрен: <i>La Sultane</i>. 	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p>
<p>Тема 7: Музика класицизма (7 часова)</p>		
<p>1. Преткласика</p> <p>2. Опште карактеристике стила</p> <p>3. Бечки класичари: 3.1. Симфонијска и камерна музика Ф. Ј. Хајдна 3.2. Инструментална музика В. А. Моцарта 3.3. Вокално-инструментално стваралаштво В. А. Моцарта 3.4. Инструментална музика Ј. ван Бетовена</p>		

<p>Ученик може да:</p> <p>1. препозна музику преткласике, наведе најистакнутије представнике и опише најзначајније карактеристике стила;</p> <p>2. одреди историјски оквир и препозна музику класицизма; наведе и опише најзначајније карактеристике музике класицизма; препозна и наброји карактеристичне класичарске форме;</p> <p>3.1. препозна слушане примјере музике Ф. Ј. Хајдна; наведе Хајднова најпознатија дјела и основне биографске податке из живота композитора; разумије и објасни појмове <i>солистичка, камерна и оркестарска музика</i>; разликује врсте камерних ансамбала према броју извођача (дуо, трио, квартет...); класификује ансамбле према врсти инструмената који учествују у извођењу одређеног дјела; наведе музичке форме у којима учествује оркестар; препозна теме слушаних композиција оркестарске музике;</p> <p>3.2. идентификује слушане примјере инструменталне музике В. А. Моцарта; наведе најпознатија дјела инструменталне музике и основне биографске податке из живота композитора; разумије појмове <i>солистичка, камерна и оркестарска музика</i>; разликује врсте камерних ансамбала према броју извођача (дуо, трио, квартет...); класификује ансамбле према врсти инструмената који учествују у извођењу одређеног дјела; наведе музичке форме у којима учествује оркестар; препозна теме слушаних композиција оркестарске музике; уочи, именује и опише главни инструмент у одређеном дјелу; аудитивно и визуелно идентификује мотиве које одсвира наставник или који су емитовани са аудитивних наставних средстава; разликује одређена изражајна средства и елементе музичке умјетности (тонски род, темпо, мјеру); од понуђених мотива правилно сложи дијелове композиције у односу на оригинал;</p> <p>3.3. препозна слушане примјере вокално-инструменталне музике В. А. Моцарта и наброји његова најзначајнија вокално-инструментална дјела;</p> <p>3.4. аудитивно идентификује слушане примјере инструменталне музике Л. ван Бетовена; наведе најпознатије инструменталне композиције и основне биографске податке</p>	<p>1. Преткласика - основне карактеристике стила и најистакнутији представници (К. Ф. Бах, Ј. В. Штајнц, М. Клементи, Л. Бокерини)</p> <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Л. Бокерини: <i>Минуето</i>. <p>2. Историјски оквир и општи преглед класичарске музичке епохе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сонатни облик • Сонатно-симфонијски циклус • Цикличне класичарске форме (соната, симфонија, концерт и гудачки квартет). <p>3. Бечки класичари:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ф. Ј. Хајдн, В. А. Моцарт и Л. ван Бетовен): <p>а) Симфонијска и камерна музика Ф. Ј. Хајдна</p> <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ф. Ј. Хајдн: <i>Симфонија бр. 94 у G-dur-у, I став</i> • Ф. Ј. Хајдн: <i>Симфонија бр. 88, IV став</i> • Ф. Ј. Хајдн: <i>Гудачки квартет у d-mol-у, Op. 76, бр. 2.</i> <p>б) Инструментална музика В. А. Моцарта</p> <ul style="list-style-type: none"> • Симфоније • Концерти • Камерна дјела и клавирска музика. <p>Слушање (репродукција) музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В. А. Моцарт: <i>Соната за клавир бр. 11 у A-dur-у, К 331</i> • В. А. Моцарт: <i>Концерт за кларинет и оркестар, D-dur</i> • В. А. Моцарт: <i>Симфонија бр. 40, g-mol</i> • В. А. Моцарт: <i>Симфонија бр. 41, C-dur (Јупитер)</i> • В. А. Моцарт: <i>Симфонија бр. 31, D-dur (Паришка симфонија)</i> • одломци из филма <i>Амадеус</i>. <p>в) Вокално-инструментално стваралаштво В. А. Моцарта</p> <p>Слушање (репродукција) музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В. А. Моцарт: <i>Арија Фигара из опере Фигарова женидба</i> • В. А. Моцарт: <i>Арија Лепорела из опере Дон Ђовани</i> • В. А. Моцарт: <i>Дует Папагена и Папагене из опере Чаробна фрула</i> 	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Историја</p>
---	---	---

<p>из живота композитора; разумеје појмове солистичка, камерна и оркестарска музика; разликује врсте камерних ансамбала према броју извођача (дуо, трио, квартет...); класификује ансамбле према врсти инструмената који учествују у извођењу одређеног дјела; наведе музичке форме у којима учествује оркестар; препозна теме слушаних композиција оркестарске музике; уочи, именује и опише главни инструмент у одређеном дјелу; аудитивно и визуелно идентификује мотиве одсвиране од стране наставника или емитоване са аудитивних наставних средстава; разликује одређена изражајна средства и елементе музичке умјетности (тонски род, темпо, мјеру); од понуђених мотива правилно сложи дијелове композиције у односу на оригинал.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • В. А. Моцарт: <i>Арија краљице ноћи из опере Чаробна фрула</i> • В. А. Моцарт: <i>Реквијем</i> (одломци по избору наставника). <p>д) Инструментална музика Л. ван Бетовена:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Концерти • Камерна музика • Симфоније • Клавирска музика. <p>Слушање (репродукција) музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Л. ван Бетовен: <i>Мјесечева соната</i> • Л. ван Бетовен: <i>За Елизу</i> (компарација: <i>Чезња за тобом</i> - популарна обрада Ж. Петровић) • Л. ван Бетовен: <i>Клавирски концерт бр. 4, G-dur, op. 58</i> • Л. ван Бетовен: <i>Гудачки квартет бр. 12, ES-dur, op. 127</i> • Л. ван Бетовен: <i>IX симфонија</i> (почетак IV става - <i>Ода радости</i>) • Л. ван Бетовен: <i>V симфонија, I став</i> • Л. ван Бетовен: <i>III симфонија (Ероика, I став).</i> <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	
<p>Тема 8: Креативна радионица (6 часова):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Варијација пјесама 2. Импровизација 3. Мали композитор 		
<p>Ученик може да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. изводи варијације претходно обрађених музичких примјера; 2. импровизује ритам на задане текстове, импровизује мелодију на задани ритам, понуди музичке одговоре на музичка питања упућена од наставника, пронађе мелодијски мотив и настави започети ритам; користи тијело као инструмент и дјечје музичке инструменте; уобличи и осмисли ритмичку пратњу народних игара и импровизује кореографију за народне игре и пјесме; ствара властите текстове на одређену тематику задану од наставника и самостално бира текстове на које жели измислити мелодију; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Варијација познатих и претходно обрађених музичких примјера (по избору наставника) 2. Импровизација <ul style="list-style-type: none"> • Осмишљавање ритма на задане текстове. • Осмишљавање мелодије на задани ритам. • Музичка питања и одговори. • Проналажење мелодијских мотива. • Настављање започетог ритма. • Мелодијско допуњавање. • Измишљање текстова на одређену тематику задану од наставника. • Игре ронда (импровизација затворених музичких облика). • Импровизовање ритмичке пратње народних игара. 	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p> <p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>

<p>3. препозна и именује фестивалске пјесме обрађене на часу, те активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Импровизовање кореографије за народне игре и пјесме. <p>(Поред текстова познатих пјесника за дјецу, препоручују се и текстови из Зборника Републичког фестивала дјечијег литерарног стваралаштва “Дјечије царство”- препустити дјецу самосталан избор текста)</p> <p>3. Избор пјесама дјеце аутора са Републичког фестивала дјечијег музичког стваралаштва “Мали композитор”</p> <ul style="list-style-type: none"> • С. Бокоњић / М. Ивановић: <i>Дај ми читав свијет</i> • Ј. Крајишник: <i>Добро јутро</i> • Д. Татић: <i>Прољеће</i> <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Математика</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>Тема 9: Разредно музицирање (3 часа)</p> <p>1. Свечана пјесма</p> <p>2. Традиција као инспирација</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. објасни и дефинише појам свечане пјесме; препозна, именује и активно учествује у групном музицирању обрађених примјера свечане пјесме;</p> <p>2. препозна и именује слушане музичке примјере, те активно учествује у заједничкој репродукцији обрађених композиција;</p>	<p>1. Свечана пјесма:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Химна Републике Српске: <i>Моја Република</i>, М. Матовић • <i>Химна Св. Сави</i> • Химна БиХ: <i>Интермецо</i>, Д. Шестић. <p>2. Пјесме из нашег завичаја - <i>Традиција у новом руху</i> (савремене композиције инспирисане традиционалном музиком)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Етно-група “Траг” • Група “Врело” • Биљана Крстић и “Бистрик” • Етно-група “Ива” • Слободан Тркуља / “Балканополис” • Ансамбл “Теодулија” <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Физичко васпитање</p>
<p>Тема 10: Примјењена музика (3 часа):</p> <p>Музика на филму, радију, телевизији и на апликацијама YouTube и слично</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. препозна теме из филмова које су обрађене и слушане на часу Музичке културе; наведе дјела која су емитована у оквиру радио-емисије или ТВ емисије коју је препоручио наставник.</p>	<p>1. Прилагођавање музике другим умјетностима и медијима (избор познатих тема и нумера из домаће и стране кинематографије)</p>	<p>Српски језик</p> <p>Информатика</p>

	<p>Слушање/репродукција музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • избор тема из стране кинематографије: <i>Робин Худ, Господар прстенова, Љепотица и звијер; James Bond Theme; Шиндлерова листа; Покахонтас;</i> • теме из домаћих филмова и серија: <i>Ко то тамо пева; Сјећаш ли се Доли Бел; Зона Замфирова; Ми нисмо анђели; Бољи живот; Кажу зашто ме остави.</i> <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	
--	---	--

ПРИЛОГ 8.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

РАЗРЕД: ДЕВЕТИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 34

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставна тема

Оквирни број часова

1. Репетиторијум градива претходног разреда	3
2. Музика романтизма	12
3. Импресионизам	1
4. Музика XX вијека	4
5. Џез и популарна музика	5
6. Примјерена музика	2
7. Плесне форме и модерни друштвени плесови	4
8. Музички завичај	5

Оперативни циљеви / исходи	Садржаји програма / појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1: Репетиторијум градива претходног разреда (3 часа)		
1. Барок и класика		
2. Музичко-теоријске појаве и појмови обрађени у претходним разредама		
3. Могућности примјене информационо-комуникационе технологије у стварању фонотека умјетничке музике		
Ученик може да:	Слушање и репродукција	Ликовна култура
1. хронолошки пореда и наведе стилске епохе обрађене у претходном разреду; препозна и именује слушане примјере из 8. разреда; разликује жанрове у музици; наведе разлике између музичких дјела барока и дјела из стилске епохе класике; наведе музичке облике карактеристичне за ова два музичка стила и наведе најпознатија дјела композитора ових стилских епоха; од попуњених мотива правилно пореда дијелове композиције у односу на оригинал; изводи вјешбе вокалног пјевања (солфеђо) тематског материјала композиције који је обрађен са наставником; варира композиције	1. Стилске епохе, врсте и жанрови музике. Музичка изражајна средства (репетиторијум градива из претходног градива). Слушање и репродукција музике: • Химна Републике Српске: <i>Моја Република, М. Матовић;</i> • <i>Химна Св. Сави; Химна БиХ: Интермеццо, Д. Шестић;</i> • А. Вивалди: <i>Годишња доба</i> (став из концерта по избору) • Г. Ф. Хендл: Хор Алелуја из ораторијума <i>Месија</i>	Историја Географија

<p>које су слушали; учествује у једногласном и двогласном извођењу;</p> <p>2. препозна и разликује одређена изражајна средства и елементе музичке умјетности (тонски род, темпо, мјеру...); опази, именује и опише главни солистички инструмент у одређеном дјелу; препозна аудитивно и визуелно идентификује мотиве које одсвира наставник или који су емитовани са аудитивних наставних средстава; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу пјевањем, свирањем (блок - флаута, металофон или ритмички инструменти) или играњем; интонира литерарним текстом и солмизацијом изводи вјежбе вокалног пјевања (солфеђо) обрађеног тематског материјала из композиције коју су слушали и обрадили на часу; наведе примјер полифоне и хомофоне композиције; је способан да интерпретира примјере, љествице, ритмичке врсте и фигуре обрађене у претходним разредима;</p> <p>3. користи информационо-комуникационе технологије за стварање сопствене диско-теке.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ј. С. Бах: <i>Бадинери из Друге оркестарске свите</i> • В. А. Моцарт: <i>Арија Папагена из опере Чаробна фула</i> • Филм: <i>Амадеус</i> (инсерт) <p>2. Музички инструменти барока и класике.</p> <p>Теоријско-музички појмови обрађени у претходним разредима.</p> <p>Слушање (репродукција) музике: В. А. Моцарт: <i>Арија Краљице ноћи из опере Чаробна фула Дует Папагена и Папагене из опере Чаробна фула.</i> Извођење: <i>Менует, гавота, канон.</i> Опажање и извођење дводијелних и тродијелних мјера тактирањем. Опажање тонског рода и темпа. Рад на препознавању мотива. Утврђивање мелодијских и ритмичких појава и појмова (љествице, ритмичке врсте и фигуре) обрађених у претходним разредима - репетиторијум градива (спроводити кроз цијели девети разред).</p> <p>3. Основни софтвери и рад са њима за стварање фонотека и видеотека умјетничке музике. Интернет као могућност "гледања" музике.</p>	<p>Ликовна култура</p> <p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Основни информатике</p>
<p>Тема 2: Музика романтизма (12)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опште карактеристике стила 2. Музика раног романтизма 3. Програмска музика у романтизму 4. Позни романтизам 5. Опера и други сценски жанрови 6. Романтизам у словенским земљама 7. Предромантизам и романтизам у српској музици 		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. наведе основне карактеристике стила; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу (солфеђо и мануелно репродуковање);</p> <p>2. препозна слушане примјере раних романтичара и наведе њихова најпознатија дјела; опише клавир и наведе инструменте са диркама; мануелном репродукцијом изводи метроритмичке обрасце мазурке, полонезе и на исте импровизује мелодије; солмизацијом интерпретира нотне примјере обрађене на часу; објасни разлику између плеса и стилизоване игре; осмисли ритмичку пратњу на дјечјим ритмичким инструментима; одреди мјеру слушаног примјера помоћу тактирања;</p>	<p>1. Карактеристике стила:</p> <ul style="list-style-type: none"> • историјски оквир, • идеја националног, • жанрови, музички облици, одлике музичког језика. <p>Слушање и репродукција: Л. ван Бетовен: <i>Ода радости</i> V симфонија у C-тол-и (обрада, Y. Malmsteen, електрична гитара - композиција)</p> <p>2. Њемачки рани романтичари; Фредерик Шопен; клавирска музика и соло пјесма. Концерти романтичара.</p> <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ф. Шопен: <i>Минутни валицер</i> • Ф. Шопен: <i>Полонеза As-dur</i> • Ф. Шопен: <i>Мазурка C-dur Оп 67 бр. 3</i> • Ф. Шуберт: <i>Ave Maria</i> • Ф. Шуберт: <i>Дивља ружница</i> 	<p>Историја</p> <p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Ликовна култура</p>

<p>3. препозна слушане примјере композитора програмске музике и наведе њихова најпознатија дјела; наведе композиторе позноромантичарске симфоније; наведе музичке облике које су компоновали Лист и Берлиоз; ствара властите текстове на одређену тематику задану од наставника и самостално бира текстове на које жели измислити мелодију;</p> <p>4. препозна слушане примјере; наведе неколико ставова из Карневала животиња; опише разлику између класичне симфоније и симфонијске поеме; солмизацијом интерпретира нотне примјере обрађене на часу;</p> <p>5. препозна слушане примјере из опера, оперета и балета композитора XIX вијека и наведе њихова најпознатија дјела; изводи вјежбе вокалног пјевања (солфеђо) тематског материјала композиције коју су слушали; варира композиције које су слушали; препозна и погоди из које од двије или три саслушане композиције потиче мелодија коју им наставник свира на инструменту или пјева; преприча сиже једне од обрађених опера; исприча једну анегдоту о композиторима обрађеним на часу; критички суди о личном и групном извођењу; репродукује pjesме уз хармонску пратњу; учествује у двогласном извођењу pjesама;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Р. Шуман: <i>Сањарење</i> • Р. Шуман: <i>Карневал Оп. 9</i> • Ф. Менделсон: <i>Концерт за виолину у е-мол-и</i> • Ф. Шопен: <i>Први клавијирски концерт у е-мол-и, оп. 11, III став.</i> • Р. Шуман: <i>Клавијирски концерт А-мол, I став</i> • П. И. Чајковски: <i>Клавијирски концерт у б-мол-и</i> • Н. Паганини: <i>обрада Капричо бр. 24. - Vanessa Ma.</i> <p>3. Програмска музика Хектора Берлиоза, Франца Листа и Беџих Сметане.</p> <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Х. Берлиоз: <i>Фантастична симфонија оп. 14 - V став (Вјеитичије посело)</i> • Ф. Лист: <i>Прелиди, симфонијска поема бр. 3</i> • Ф. Лист: <i>Мађарска рапсодија бр. 2.</i> <p>4. Њемачка и француска музика друге половине XIX вијека</p> <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ј. Брамс: <i>Мађарска игра бр. 5</i> • Ј. Брамс: <i>Успаванка</i> • Ј. Брамс: <i>Трећа симфонија, III став</i> • Р. Штраус: <i>Тако је говорио Заратустра</i> • К. Сен-Санс: <i>Карневал животиња</i> <p>5. Опера прве половине XIX вијека</p> <ul style="list-style-type: none"> • Музичка драма (Вагнер, Верди) • Француска лирска опера и оперета • Национална опера • Балет (музичка професија - балерина) <p>Слушање и репродукција музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ђ. Росини: <i>Увертира из опере Севиљски берберин</i> • К. М. Вебер: <i>Хор ловаца из опере Чаробни стрелац</i> • Р. Вагнер: <i>Јахање валкира</i> • Ђ. Верди: <i>Арија La dona e mobile из опере Риголето (Лучиано Павароти)</i> • Ђ. Верди: <i>Тријумфални марш из опере Аида</i> • Ђ. Верди: <i>Хор Јевреја из опере Набуко</i> • Ђ. Верди: <i>Винска pjesма из опере Травијата</i> • Ж. Бизе: <i>Хабанера из опере Кармен</i> • Ж. Бизе: <i>Дјечији хор из опере Кармен</i> • Ж. Бизе: <i>Одломак из арије Ескамиља из опере Кармен</i> • Ж. Офенбаф: <i>Кан-кан из оперете Орфеј у подземљу</i> 	<p>Ликовна култура</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Географија</p>
---	---	--

<p>6. препозна слушане примјере композитора словенских националних школа и наведе њихова најпознатија дјела; напише кратак писмени састав или ликовно илустрије за вријеме слушања одређене композиције;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ј. Штраус: Увертира из оперете <i>Слијепи миши</i> • А. Бородин: <i>Половецке игре</i> из опере <i>Кнез Игор</i> • Л. Делиб: <i>Мазурка</i>, балет <i>Копелија</i> • П. И. Чајковски: Балет <i>Лабудово језеро</i>, II чин (<i>Плес малих лабудова</i>) • П. И. Чајковски: Балет <i>Крцко Орашчић</i> (<i>Валцер цвећа</i>, <i>Кинески плес</i>, <i>Мариш</i>, <i>Трепак</i>); Балет <i>Успавана лепотица</i> - Валцер • Ж. Бизе: <i>Игра са кастањетама</i>, из опере <i>Кармен</i> <p>6. Националне школе у романтизму.</p> <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • М. П. Мусоргски: <i>Слике са изложбе - Стари замак</i> • М. П. Мусоргски: <i>Ноћ на пустој планини</i> • (Дизнијев анимирани филм <i>Фантазија</i>) • П. И. Чајковски: <i>Клавирски концерт у b-mol-и</i> • П. И. Чајковски: <i>Италијанска песма</i> оп. 39 бр. 15 • Н. Римски - Косаков: <i>Бумбаров лет</i> • Б. Сметана: <i>Влтава</i> • А. Дворжак: <i>Словенске игре G-mol</i>, оп. 46 бр. 8 • И. Албенис: <i>Asturias</i> (John Williams) • М. де Фалја: <i>Шпански плес</i> бр. 1 • Е. Гранадос: <i>Шпански плес</i> бр. 1 и 5 • Е. Григ: <i>У палати горског краља, свита Пер Гинт</i> • Е. Григ: <i>Hall of the Mountain King</i>, обрада групе "Aprocalyptica". 	<p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p>
<p>7. препозна слушане примјере К. Станковића и С. Мокрањца и наведе њихова најпознатија дјела; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу; динамички и агогички нијансира према оригиналу слушаног музичког примјера; наброји значајне српске ауторе хорске свјетовне и духовне музике на прелазу XIX и XX вијека и наведе основне биографске податке о њима.</p>	<p>7. Предромантизам - Корнелије Станковић и његови савременици; Мокрањчево доба; Једногласно и двогласно извођење народних пјесамa које се налазе у Руковетима С. С. Мокрањца (<i>Осу се небо звездама</i>, <i>Разграна се грана јоргована</i>, <i>Што Морава мутно тече</i>, <i>Биљана платно белеше</i>); српска музика на прелазу XIX и XX вијека; српска духовна музика у XIX вијеку.</p> <p>Слушање и репродукција музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • К. Станковић: <i>Што се боре мисли моје</i> • Д. Јенко: <i>Боже правде</i> • Д. Јенко: <i>Српкиња</i> • С. С. Мокрањац: <i>Десета руковет</i> • С. С. Мокрањац: <i>Шеста руковет</i> • С. С. Мокрањац: <i>Тебе појем</i> • С. С. Мокрањац: <i>Акатист Богородици</i> • С. Бинички: <i>Мариш на Дрину (Viva Vox)</i> • И. Бајић: <i>Чочек, опера Кнез Иво од Семберије</i> 	

	<ul style="list-style-type: none"> • И. Бајић: <i>Све док је твога благог ока</i> • К. Станковић: <i>Достојно јест</i> • Ј. Маринковић: <i>Отче наш</i> <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	
Тема 3: Импресионизам (1): Опште карактеристике стила и њени најзначајнији представници		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. препозна слушане примјере композитора импресионизма и наведе њихова најпознатија дјела; наведе неколико сликара из импресионизма; ликовно илуструје под утиском слушања одређене композиције; активно учествује у мануелној репродукцији ритма.</p>	<p>1. Опште карактеристике стила; Музика Клода Дебисија и Мориса Равела</p> <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • К. Дебиси: <i>Арабеска бр. 1</i> • К. Дебиси: <i>Прелид за поподне једног фауна</i> • М. Равел: <i>Болеро</i> • М. Равел: <i>Тзигане, рапсодија за виолину и оркестар</i> 	<p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p>
Тема 4: Музика XX вијека (4):		
<p>1. Опште карактеристике епохе и експресионизам у музици</p> <p>2. Националне школе и нео-правци у музици XX вијека</p> <p>3. Музичко стваралаштво у Босни и Херцеговини и Србији у XX вијеку</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. наведе и опише основна обиљежја музике XX вијека; наведе композиторе експресионизма и њихова најпознатија дјела;</p> <p>2. препозна слушане примјере и наведе неке од најпознатијих композитора нео-праваца;</p> <p>3. препозна слушане примјере композитора XX вијека из БиХ и Србије и наведе њихова најпознатија дјела; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу; наведе савремене српске композиторе и извођаче умјетничке музике.</p>	<p>1. Карактеристике епохе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стилски плуарализам • жанрови, музички облици, одлике музичког језика • Арнолд Шенберг • Модерна и постмодерна <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • А. Шенберг: <i>Пјеро мјесечар</i> • К. Штокхаузен: <i>Хеликоптер</i> - квинтет <p>2. Игор Стравински, Бела Барток, К. Орф, С. Прокофијев и Бенџамин Бритн.</p> <p>Слушање музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • И. Стравински: <i>Прољећни ритуали</i> • Б. Барток: <i>Румунске игре</i> • К. Орф: <i>Carmina Burana</i> - бр. 1, <i>Fortuna Imperatrix Mundi</i> • С. Прокофијев: <i>Класична симфонија D-dur, I став</i> • С. Прокофијев: <i>Гавота</i> • Б. Бритн: <i>Водич за оркестар и омладину</i> <p>3. Музичко стваралаштво у БиХ у XX вијеку: Владо Милошевић, Цвијетко Рихтман, Војин Комадина...). Развој музике у Србији у XX и XXI вијеку (савремени композитори и извођачи).</p>	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p>

	<p>Слушање и репродукција музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В. Милошевић: <i>У руковет Ој, Дубице (Бјела вила; Сјај мјесече)</i> • В. Милошевић: <i>Воћка послје кише</i> • В. Комадина: <i>Поткозарје</i> • М. Милојевић: <i>Муха и комарац</i> • С. Христић: <i>Охридска легенда - Грлица</i> • П. Коњовић: <i>Коштана</i>, симфонијски триптихон - <i>Велика чочечка игра</i> • М. Тајчевић: <i>Седам балканских игара</i> • К. Бабић: <i>Какав живот човек води.</i> <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	
<p>Тема 5: Цез и популарна музика (5):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мала историја цеза 2. Поп и рок музика XX вијека у свијету 3. Кратка историја поп и рок музике на простору бивше СФРЈ 4. Савремена поп и рок музика у Босни и Херцеговини, Србији и Хрватској 		
<p>Ученик може да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. препозна слушане примјере и наведе одређен број композитора цез, поп и рок музике са домаће и стране сцене; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу; препоручи одређено музичко дјело; 2. препозна слушане примјере и наведе одређен број поп и рок звијезда XX вијека и на почетку новог вијека; пореда дате дијелове композиције према оригиналу; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу; препозна извођача са понуђене визуелне илустрације; активно учествује у креирању заједничких кореографија на одређену музику; 3. препозна слушане примјере и наведе одређен број рок и поп извођача са простора бивших република СФРЈ; учествује у групном извођењу одређеног броја 	<p>1. Путеви развоја цез, рок и поп музике код нас и у свијету.</p> <p>Слушање (гледање) музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Louis Armstrong: <i>What a wonderful world</i> • Billie Holiday: <i>I craid for you</i> • Kenny G.: <i>Silhouett</i> • Sade: <i>Smooth operator</i> • Jamiroquai: <i>Cosmic girls</i> • Incognito: <i>Talkin Loud</i> • Влада Маричић трио: <i>Расло ми је бадем дрво</i> <p>2. Поп и рок музика XX вијека</p> <p>Слушање/гледање видео-спотова:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elvis Presley: <i>Always on my mind</i> • The Beatles: <i>Let it be</i> • Queen: <i>Tie your mother down</i> • James Brown: <i>I feel good</i> • AC/DC: <i>Thunderstruck</i> • Tina Turner: <i>Simply the best</i> • Michael Jackson: <i>Billie Jean</i> • Metallica: <i>Enter Sandmen</i> • Mariah Carey: <i>Without you</i> • Rihhana: <i>Umbrella</i> • Red hot chilli papers: <i>By the way.</i> <p>3. Почетак и развој рок и поп музике на простору бивше СФРЈ.</p>	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Енглески језик</p> <p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p>

<p>обрађених примјера; класификује пјесме и инструменталне примјере по жанровима; репродукује гласом или покретом слушане композиције;</p> <p>4. препозна слушане примјере и наведе одређен број савремених рок и поп извођача са простора БиХ, Србије и Хрватске, као и да учествује у групном извођењу одређеног броја обрађених примјера; напише рад и изврши презентацију у PowerPoint-у (кооперативно учење); класификује пјесме и инструменталне примјере по жанровима; анализом издвоји дијелове композиције; разликује дурски од молског рода; препозна извођача са понуђене визуелне илустрације; препоручи одређено музичко дјело; активно учествује у заједничкој репродукцији (репује, пјева, игра) музичких примјера обрађених на часу; направи поређење између гуслара и репера (“савременог гуслара”).</p>	<p>Слушање (гледање), пјевање и играње:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ј. Стојаковић: <i>Што те нема</i> • Ј. Лисац: <i>Данас сам луда</i> • З. Чолић: <i>Ти си ми у крви</i> • Ђ. Балашевић: <i>Неки нови клинци</i> • Индекси: <i>Бацила је све низ ријеку</i> • Бијело дугме: <i>Не спавај мала моја</i> • Идоли: <i>Девојко мала</i> • Рибља чорба: <i>Два динара друже</i> • ЕКВ: <i>Заједно</i> <p>4. Савремени рок и поп састави на простору БиХ, Србије и Хрватске</p> <p>Слушање (гледање) и репродукција музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Забрањено пушење: <i>Зеница блуз</i> • Црвена јабука: <i>Некако с прољећа</i> • Плави оркестар: <i>Ако су то биле само лажни</i> • Д. Мерлин: <i>Супермен</i> • Van Gogh: <i>Неко те има ноћас</i> • С.А.Р.С.: <i>Перспектива</i> • В. Георгијев: <i>Реци ми да знам</i> • Ж. Јоксимовић: <i>Луд и поносан</i> • А. Ковач: <i>Ти</i> • Gibonni: <i>Чиним праву ствар</i> • Д. Дворник: <i>Ти си ми у мислима</i> <p>Напомена: Препоручени примјери представљају смјернице наставницима и шири избор, а не обавезујући број примјера за обраду. Садржај програма у оквиру наставног подручја може обухватити и музичке примјере по избору наставника, усклађене са исходима учења и постављеним васпитно-образовним циљевима НПП-а.</p>	<p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p> <p>Основи информатике</p>
<p>Тема 6: Примијењена музика (2): Музика на филму, радију, телевизији и YouTube</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. препозна теме из филмова које су обрађене и слушане на часу Музичке културе, наведе дјела која су пуштана у оквиру радио-емисије или ТВ емисије коју је препоручио наставник.</p>	<p>1. Прилагођавање музике другим умјетностима и медијима.</p> <p>Слушање музике:</p> <p>Теме из страних филмова: <i>James Bond, The Godfather, Mission: Impossible, Titanik, The Pink Panther, Hair: Let the sun shine in.</i></p> <p>Теме из домаћих филмова и серија: <i>Национална класа (Флојд), Заборављени,</i></p> <p>Слушање радио-емисије: <i>Најсвјетлије странице умјетничке музике, РТРС.</i></p>	<p>Ликовна култура</p> <p>Српски језик</p>

Тема 7: Плесне форме и модерни друштвени плесови (4):		
<p>1. Класични (стандардни), латиноамерички и традиционални плесови</p> <p>2. Свинг плесови, Street dance и савремене плесне групе</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. наведе одређени број стандардних, латино-америчких и традиционалних плесова; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу; наведе неколико ударачких инструмената који се користе приликом извођења латино-америчких плесова; препозна плесове који су приказани у појединим филмовима; разликује примјере умјетничке музике који представљају стилизоване игре од примјера намијењених за плес; наведе плесове који спадају у спортске плесове и у којој спортској дисциплини на зимским олимпијским играма се користе плесне форме;</p> <p>2. наброји и класификује одређени број свинг плесова и Street dance; активно учествује у заједничкој репродукцији (репује, пјева, игра) музичких примјера обрађених на часу; препозна плесове који су приказани у појединим филмовима; препозна слушане примјере и наведе одређен број најпознатијих извођача музичких нумера које одговарају наведеним друштвеним плесовима; репује уз снимак домаће или стране хип-хоп групе - "савремени гуслар", користи тијело као музички инструмент; учествује у заједничкој или индивидуалној креацији кореографије; конструише и развија мелодију на понуђени литерарни текст по својој креацији, идеји, музичкој машти, а сходно својим индивидуалним музичким способностима.</p>	<p>1. Класични (европски) плесови (валцер, танго), латино-амерички плесови (мамбо), традиционални плесови (полка)</p> <p>Слушање, репродукција плесова и гледање (видео-презентације):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бечки валцер: Дунавски валови • Танго: Libertango - Astor Piazzola • Мамбо: (инсерт из филма Краљеви мамба) • Полка: Пицикато полка, Јохан и Јозеф Штраус. <p>2. Свинг плесови (Rock'n'Roll, Boogie-woogie, Disco fox), Street dance (Breakdance, Hip Hop, House) и савремене плесне групе (Riverdance).</p> <p>Слушање, пјевање, реповање, репродукција плесова и гледање (видео-презентације):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jive: Born to hand Jive (инсерт из филма Grease) • Boogie: Boogie woogie country man, Jarry Lee Lewis • Disco fox: What a feeling (инсерт из филма Flashdance) • Breakdance: (инсерт из филма Breakdance) • Реп/хип хоп: Приказе, Едо Мајка; Београдски синдикат • Lord of the dance, Riverdance. 	<p>Физичко васпитање</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Географија</p> <p>Српски језик</p> <p>Физичко васпитање</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Географија</p> <p>Српски језик</p>
Тема 8: Музички завичај (5).		
<p>1. Музичка традиција на простору РС, БиХ</p> <p>2. Фолклорне игре на простору Републике Српске, БиХ и Србије</p> <p>3. Истакнута аматерска музичка друштва у Републици Српској, Босни и Херцеговини и региону</p>		
<p>Ученик може да:</p> <p>1. наведе основне карактеристике сеоске музичке традиције на простору Републике Српске, БиХ; направи разлику између пјесама поријеклом са села и града; активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера обрађених на часу (једногласно и двогласно);</p>	<p>1. Основне карактеристике сеоске и градске музичке традиције на простору БиХ</p> <p>Слушање и репродукција пјесама:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Б'јела вила - Ратково • Љето прође, ништа не пољубих - Босанска крајина • Ој, јабуко - Змијање • Ој, дјевојко душо моја - Поткозарје • Гори гора, гори боровина - Грмеч. • Севдалинке: • Кад ја пођох на Бембаиу • Да зна зора <p><i>Колика је Јахорина планина</i> Етно-група "Ива": <i>Снијег паде</i> Етно-група "Траг": <i>Месечина</i></p>	<p>Српски језик</p> <p>Историја</p>

<p>2. наведе најпознатија и препозна најпознатија кола са простора Републике Српске, БиХ и Србије; активно учествује у плесању обрађених народних игара (<i>кола</i>) на часу препозна музички примјер и класификује према географском поријеклу; препозна одређене кораке обрађеног кола; наведе у којим композицијама умјетничке музике аутора са простора бивше СФРЈ је коришћена народна игра или музика из народних игара; користи тијело као музички инструмент; направи музички инструмент од материјала који су му доступни; користи металне кашике, дрвене варјаче, пластичне чаше... приликом учествовања у заједничкој репродукцији обрађених музичких примјера;</p> <p>3. наведе и опише рад аматерских музичких удружења на подручју своје општине; наведе и опише рад аматерских музичких удружења на подручју Републике Српске, Босне и Херцеговине и земаља у окружењу, као и најзначајније концертне дворане на овим просторима; наведе и опише инструменте које је запазио на концерту; наведе музичка дјела и ауторе који су били на програму концерта; наведе неке од најважнијих музичких центара и оперских кућа код нас и у свијету.</p>	<p>2. Сеоска и градска плесна традиција на простору Републике Српске, БиХ. Слушање, репродукција народних игара (пјевање, играње - шестерац, плетено) и гледање (видео-презентације):</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Гламочко немо коло</i> • <i>Озренски вез</i> • <i>Козарачко коло</i> • <i>Линђо</i> • <i>Ужичко коло</i> • <i>Ерско коло</i> • <i>Бојерка (национални ансамбл из Србије - Коло).</i> <p>3. Музичка аматерска друштва, културне установе и дворане. Истакнута музичка аматерска друштва на подручју Републике Српске, Босне и Херцеговине и земаља у окружењу, као и најзначајније концертне дворане на овим просторима. Одлазак на концерте и посјета музичким аматерским друштвима и музичким институцијама. Музичка географија.</p>	<p>Физичко васпитање</p> <p>Географија</p> <p>Српски језик</p> <p>Историја</p> <p>Српски језик</p> <p>Историја</p>
---	--	--

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ ОД VI ДО IX РАЗРЕДА:

1. Настава музичке културе мора се реализовати на основним дидактичким принципима и требало би да представља активност која ничим не оптерећује ученике;
2. Користити различите наставне методе;
3. Приликом обраде тема обавезно користити очигледна наставна средства (дидактичке илустрације, колико је могуће модерну технологију и информатичко- комуникационе технологије) и увијек их повезивати са слушаним примјерима и извођачком праксом;
4. Активним учествовањем ученика у репродукцији музике, код ученика развија одређене музичке, али и опште когнитивне способности, сензибилитет за музику и требало би да има рекреативни учинак;
5. Групним и појединачним пјевањем и свирањем развија се интересовање ученика за активно учествовање у музичком животу своје средине;
6. Музички примјери слушају се поступком активног слушања (одређене композиције или њеног дијела), претходним задавањем одређених задатака;
7. Омогућити присуство неког музичког умјетника с циљем живог извођења неког дјела (на примјер, Ј. Брамс: Мађарска игра бр. 5, може ученик музичке школе старијих разреда или сам наставник);
8. На једном часу пустити једну или више композиција које су садржајно или тематски сродне и кратке;
9. Подстицати групни рад и заједничко договарање око рјешења;
10. Користити претходно слушане композиције с циљем провјере усвојености знања или надоградње (допуњавања знања);
11. Наставник треба да перманентно ради на подизању нивоа образовања ученика из области музичке и опште културе;
12. Наставник треба да понови са ученицима музичке термине и појмове обрађене у претходним разредима; подстиче љубав према традиционалној и умјетничкој музици;
13. Наставник треба да подстиче музичку фантазију и постепено надограђује и образује музичку личност, као и музичке активности; проширује број ритмичких и других инструмената које ће ученици користити у настави и вредновати их у смислу стваралачког ангажовања ученика;
14. Наставник је обавезан да кроз наставу прати и ради на формирању хора или оркестра, кроз развијање гласовних и других могућности ученика, њиховим активним судјеловањем у настави извођења музике пјевањем и свирањем;
15. Наставни план и програм музичке културе је отворен, што наставнику даје могућност креативности, тј. да сам креира, уз обавезне садржаје, дио наставе узимајући у обзир ученичке могућности и жеље;
16. Повезати наставу музичке културе са музичким животом уже и шире друштвене средине и учествовањем на музичким приредбама, такмичењима и културно-умјетничким манифестацијама;

17. Наставник ће у интерактивном раду користити: књиге (стручна литература); уџбеник; музичке додатке и приручнике; компакт-диск по НПП-и, видео-снимке, ТВ, ДВД-плејер; клавир; Орфов инструментариј; слике композитора и музичких инструмената; звучну или интерактивну таблу; интернет (ако је могуће);

18. Методе и технике у оцјењивању ученика: питања и одговори; самооцјењивање; оцјењивање од стране колега/ученика; табеларни приказ способности ученика за одређене вјештине, као и обрасце напредовања; опсервација наставника; презентација.

У процесу праћења напредовања постигнућа ученика у настави музичке културе, неопходно је да наставник претходно упозна и идентификује музичке способности сваког ученика.

Оцјењивање се мора спроводити организовано и свеобухватно (развој сваког ученика, његов рад и залагање, интересовање, навике, став, умјешност, креативност и слично; степен на којем је ученик савладао програмске захтјеве).

Смисао оцјењивања треба сагледавати тако што се сваком ученику омогући оптималан развој у оквиру васпитно-образовног рада, а никако да се неодмјереним музичким захтјевима и негативном оцјеном отуђују од музике и музичке умјетности.

Знање ученика провјеравати уз употребу музичких примјера, вербално или кроз одређене квизове, тестове, као и кроз писмене радове у виду кооперативног учења. У настави музичке културе за исте васпитно-образовне задатке могу се добити различите оцјене, као и за различите резултате - исте оцјене, због тога што се тренутни резултати упоређују са њиховим способностима и потребама.

Цјелокупно градиво остварује се само у школи, без писмених задатака, писаних тестова, контролних радова и задатака ни у једном разреду.

ИСХОДИ УЧЕЊА

- Ученик има свијест о значају музике у животу и потреби учења о музици и музицирања кроз читав живот и развој интереса и жеље за бављењем музиком која треба да постане трајна потреба;
- Ученик има развијен одређени степен критичког мишљења и става о квалитетној и естетски вриједној музици, те зна да критички и аргументовано образложи свој суд;
- Умије да стечена стваралачка искуства и искуства у слушању музике користи за процјену својих и других музичких дјела;
- Умије да испољи одређене естетске и емоционалне осјетљивости на квалитет музике;
- Ученик умије да активно учествује у заједничкој репродукцији музичких примјера и примјењује стечена знања и у новим ситуацијама;
- Ученик зна да препозна и опише основне карактеристике историјско-стилских периода, музичких жанрова и народног стваралаштва;
- Зна да препозна теме из музичких дјела које је слушао или гледао на настави током школске године;
- Ученик је у стању да звучно и визуелно идентификује одређени инструмент, групу инструмената, одређени састав и боју гласа;
- Ученик зна да препозна и разликује одређена изражајна средства и елементе музичке умјетности (тонски род, темпо, мјеру);
- Интерпретирају нотни текст (пјевање/свирање), прилагођен захтјевима програма деветог разреда (инструктивне и примјере из литературе);
- За одређену слику пронађе одговарајући примјер и обрнуто; правилно пореда понуђене дијелове слушане композиције;
- Анализом издвоји главне карактеристике одређеног музичког дјела (уочи солистички инструмент, музички облик);
- Осмисли ритмичку пратњу на дјечјим ритмичким инструментима;
- Уобличи и осмисли ритмичку пратњу народних игара и импровизује кореографију за народне игре и пјесме;
- Ствара властите текстове на одређену тематику коју је задао наставник и самостално бира текстове на које жели измислити мелодију;
- Учествује у равномјерном читању нота; изводи примјере по принципу Дандело;
- Учествује у народним играма са пјевањем;
- Од понуђених мелодијско-ритмичких фраза направи композицију.

Нормативи радног простора, опреме, наставних средстава и учила

1. Простор: специјализована учионица - кабинет за наставу музичке културе

2. Наставна средства и учила:

А) **информационо-комуникациона технологија и мултимедијални технички уређаји:** компјутер (просјечне актуелне конфигурације), мултимедијални пројектор, интерактивна табла, аудио (CD player) и аудио-визуелни (DVD player)

технички уређаји за репродукцију аудио-материјала и аудио-видео материјала за реализацију наставног плана и програма; квалитетни звучници; обезбијеђена квалитетна интернет конекција (по 1 ком.),

Б) **музички инструменти:** клавир или клавинова (1 ком.),

В) **уџбеник:** за наставу предмета Музичка култура,

Г) **штампани материјал:** штампани нотни материјал за извођење музике пјевањем или свирањем према Наставном плану и програму (компл. - 1 ком.),

Д) **статички визуелни материјал:** фотографије већег формата истакнутих композитора и познатих интерпретатора; фотографије музичких инструмената и различитих вокалних, инструменталних и вокално-инструменталних ансамбала, (компл. - 1 ком.),

Е) **звучни материјал:** носачи звукова (CD, аудио-касете, грамофонске плоче) са снимљеним дјелима, одломцима и музичким материјалима потребним за реализацију наставног плана и програма (компл. - 1 ком.),

Ђ) **аудио-визуелни материјал:** филмови из живота познатих композитора и извођача музике; видео-материјал са снимљеним дјелима, одломцима и музичким материјалима предвиђеним НПП.

ПРИЛОГ 9.

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТНО ПОДРУЧЈЕ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА МУЗИЧКА КУЛТУРА - ХОР И ОРКЕСТАР

ХОР И ОРКЕСТАР

Обавезно је да се у основним школама организује рад хора, и то: хора млађих и хора старијих разреда.

У школи у којој постоје услови потребно је организовати школски оркестар.

Часови хора и оркестра изводе се континуирано од почетка до краја школске године. Уносе се у распоред часова школе и дио су радне обавезе ученика које на основу музичких способности констатованих на аудицији, уз њихову сагласност, изабере наставник. Неопходно је континуирано радити на промоцији ових активности у школи, имајући у виду да је ангажовање ученика добровољно, али истовремено захтијева обавезу редовног похађања часова.

ХОР МЛАЂИХ РАЗРЕДА

(3 часа седмично, 108 часова годишње)

ХОР СТАРИЈИХ РАЗРЕДА

(4 часа седмично, 144 часа годишње)

Оперативни циљеви / исходи	Садржаји програма / појмови	Смјернице за наставнике
<p>Ученик ће бити способан да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • на аудицији адекватно одговори на захтјеве провјере музичког слуха, вокалне интерпретације и музичке меморије; • интерпретира широк спектар вокализа, модела и мотива за постизање бољих резултата; • пјева правилно, изражајно, интонативно и ритмички тачно и прецизно; • научи напамет своју вокалну дионицу; • примјењује различите технике пјевања; • пјева у двогласним и вишегласним композицијама (у складу са могућностима хора); • презентује шири репертоар вокалних и вокално-инструменталних композиција (по могућности различитих стилова и жанрова); • емотивно доживи композиције које се обрађују; • естетски доживи и да оцијени интерпретацију хора у коме учествује, да зна да изврши компарацију са извођењем других ансамбала; • прати своју дионицу у партитури и препознаје и поштује музичке ознаке за темпо, динамику и артикулацију; • активно учествује у музичком стваралаштву; • схвати своју индивидуалну улогу у колективном извођењу; 	<ul style="list-style-type: none"> • Пјесме и мелодијско-ритмички мотиви за аудицију. • Вокализе, модели и мотиви за постизање вокалне технике, музичких способности, вјештина и знања. • Репертоар школских хорава обухвата химне, одговарајућа музичка дјела домаћих и страних аутора различитих стилова и жанрова и одговарајућа музичка дјела традиционалне народне и духовне музике народа Републике Српске и других народа. <p>Предложена литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Химна Моја Република</i>, М. Матовић • <i>Химна Светом Сави</i>, С. С. Мокрањец • <i>Богородице дјево</i>, руски напјев • <i>Ој, Бадњаче, бадњаче</i>, народна из Србије • <i>Божјићи тропар</i>, Н. Барачки • <i>Ave Maria</i>, Ј. С. Бах • <i>Тамо далеко</i>, српска традиционална пјесма 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку школске године организовати аудицију и кроз различите провјере музичког слуха, музичке меморије, музичких знања, вјештина и предиспозиција, формира хор од ученика који посједују одговарајуће музичке способности. • У зависности од састава и броја ученика, организује хорове: женске, мушке и мјешовите. <p>Према броју ученика хорови могу бити великог састава или камерни и пјевати једногласно, двогласно и трогласно.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Почетком школске године неколико часова посветити искључиво вјежбама за кост-абдоминално јачање дијафрагме и мишића, нарочито са леђне стране. Радити вјежбе за спуштање ларинкса и слободан рад резонантног апарата: језика, непца, усана и доње вилице. <p>Извјестан број ученика се у завршним разредима налази у фази мутирања, па наставник треба да буде веома пажљив у третману</p>

<ul style="list-style-type: none"> • препозна и наведе основне карактеристике стила и жанра композиција које су на репертоару хора; • редовно похађа часове хора. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Српкиња</i>, И. Бајић • <i>Viva la musica</i>, канон • <i>Сат</i>, канон • <i>Драги бато</i>, канон • <i>Кока снијела јаје</i>, канон • <i>Ц-А-Ф-Ф-Е-Е</i>, канон • <i>Сви смо сад ту</i>, канон • <i>Кад си срећан</i> • <i>Дјеца су украс свијета</i> • <i>У свијету постоји једно царство</i> • <i>Преко брда преко брега</i> • <i>Ишли смо у Африку</i> • <i>Разболе се лисица</i> • <i>Нема света ни планете</i> • <i>Миш је добио грип</i> • <i>Ох пролеће</i>, Ј. Маринковић • <i>Вијеће врана</i>, В. Ђорђевић • <i>Бумбари и пчеле</i>, С. Ранчић • <i>Патак</i>, М. Драгутиновић • <i>Другарство</i>, А. Кораћ • <i>Јесен</i>, В. Милошевић • <i>На ливади</i>, М. Милојевић • <i>Ветар</i>, М. Милојевић • <i>Жабе</i>, В. Ђорђевић • <i>Кока и пилићи</i>, М. Тајчевић • <i>Канон за новорођенче</i>, К. Бабић • <i>Гдје је онај цветак жути</i>, Ђ. Б. Перголези • <i>Моја звезда</i>, Б. Сметана • <i>Липа</i>, Ф. Шуберт • <i>Ода радости</i>, Л. В. Бетовен • <i>La violeta</i>, стари мајстор • <i>Друга руковети</i>, С. С. Мокрањац • <i>Из Осме руковети</i>, С. С. Мокрањац • <i>Крава и несташко</i>, М. Васиљевић • <i>Ој, расти мој зелени боре, Сјај мјесеце</i>, В. Милошевић • <i>Ој, јесенске дуге ноћи</i>, народна пјесма • <i>Јовано Јованке</i>, македонска народна пјесма • <i>Хор</i>, В. Миланковић • <i>Композиције за рад са хором млађег школског узраста</i>, Д. Тракиловић • <i>Композиције за рад са хором старијег школског узраста</i>, Д. Тракиловић • <i>Духовне композиције за рад са хоровима основношколског типа</i>, Д. Тракиловић • <i>Збирка хорских композиција за школске хорове а capella</i>, Б. Ђурковић, Д. Костић, Б. Цвејић • <i>Двогласне хорске композиције</i>, приредила Нада Ленаси • <i>Из светске хорске литературе</i>, Б. Ђурковић • <i>Музичка традиција за наше најмлађе</i>, М. Васиљевић, ЗУНС • <i>Путем наше традиционалне музике</i>, М. Васиљевић, ЗУНС 	<ul style="list-style-type: none"> • оваквих ученика, да не би дошло до трајног оштећења гласница. • Наставник треба да подстиче љубав и жељу за активним музичарањем и учествовањем у школским ансамблима. • Константно и стручно радити на развоју музичких способности и формирању квалитетног вокалног интерпретатора: рад на вокализацији, импостацији гласа, чистој интонацији, ритмичкој прецизности, правилном дисању, изражајном пјевању, дикцији, емотивном и естетском доживљају пјесме. • Организује пробе по гласовима и заједничке пробе. • Направи селекцију дијелова композиције који захтијевају посебно увјежбавање. Најчешће су то интонативни, али могу бити и остали проблеми извођачке технике. • Употреба клавира на пробама је минимална, али наставник мора бити спреман да композицију течно одсвира ради уобличавања тонске слике. • Хор треба да пјева више а капела (а capella). • Ради на развоју дистрибутивне пажње и концентрације (способност заједничког музичарања). • Ради на интерпретацији одговарајућих музичких дјела домаћих и страних аутора различитих стилова и музичких жанрова. • Ради на очувању традиционалне народне и духовне музике народа Републике Српске и других народа. • Ради на музичком описмењавању. • Наставник треба да подстиче креативне способности ученика и подстиче стваралачко ангажовање у свим музичким активностима. • Примјењује рад на музичкој импровизацији. • Ради на социјализацији ученика и развоју смисла и одговорности за колективно музичарање. • Ради на развоју естетског доживљаја и критичког мишљења. • Упозна ученике са основним карактеристикама стила и жанра композиција које се изводе. • Упозна ученике са основном музичком формом композиције која се изводи. • Упозна ученике са основним биографским подацима композитора музичког дјела које се изводи. • Развија код ученика навике слушања музике. • На пробама хора са ученицима слуша квалитетне музичке интерпретације композиција које се обрађују на часу хора.
---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Припрема школски хор за различите манифестације које организује матична школа и учествује на такмичењима. • У току школске године потребно је са хором извести најмање десет композиција (пет нових и пет раније обрађених композиција).
--	--	---

ОРКЕСТАР

(4 часа седмично, 144 часа годишње)

Школским оркестром сматра се инструментални ансамбл са најмање десет инструменталиста који изводе композиције у најмање три дионице.

Оперативни циљеви / исходи	Садржаји програма / појмови	Смјернице за наставнике
<p>Ученик ће бити способан да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • свира предвиђене композиције; • свира у најмање три дионице; • свира правилно, изражајно, интонативно и ритмички тачно и прецизно; • користи различите технике свирања; • научи напамет своју инструменталну дионицу; • презентује шири репертоар инструменталних и вокално-инструменталних композиција (по могућности различитих стилова и жанрова); • емотивно доживи композиције које се обрађују; • естетски доживи и оцијени интерпретацију ансамбла у коме учествује и да зна да изврши компарацију са извођењем других ансамбала; • прати своју дионицу у партитури и препознаје и поштује музичке ознаке за темпо, динамику и артикулацију; • активно учествује у музичком стваралаштву; • схвати своју индивидуалну улогу у колективном извођењу; • препозна и наведе основне карактеристике стила и жанра композиција које су на репертоару. • редовно похађа часове оркестра. 	<ul style="list-style-type: none"> • Репертоар обухвата одговарајућа музичка инструментална и вокално-инструментална дјела домаћих и страних аутора различитих стилова и жанрова и одговарајућа музичка дјела традиционалне музике народа Републике Српске и других народа. <p>Предложена литература:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Звучне ведрине</i>, Збирка композиција аранжираних за дјечје (школске) гудачке, хармоникашке и мјешовите оркестре, као и за Орфов инструментариј и оркестар ударалки, Божидар Станчић • <i>Музичка школица за Орфов инструментариј</i>, Миомира М. Ђурђановић и Сања Филиповић • <i>У шуми један жир изгубио свој шешир</i>, Збирка пјесама уз клавирску пратњу, Константин Бабић • <i>Мали гроф у трамвају</i>, за глас и клавир за дјецу нижих разреда, Зоран Јовановић • <i>Збирка пјесама за глас и хармонику</i>, Радомир Јанковић 	<ul style="list-style-type: none"> • Наставник ће саставити оркестре од инструмената који припадају истој породици (блок-флауте, мандолине, тамбуре, хармонике, Орфов инструментариј итд.) или мјешовитог састава према расположивим инструментима. • Наставник треба да репертоар оркестра прилагоди (аранжира) за постојећи школски састав или да изводи у оригиналном облику. • Наставник припрема школски оркестар за различите манифестације које организује матична школа и учествује на такмичењима. • У току године оркестар треба да изведе осам дјела од којих неке заједно са хором.

* Предложене су збирке пјесама уз пратњу клавира и хармонике, а наставник може да дионице ових хармонских инструмената лако напише, прилагоди за оркестарски и хорски састав који му је на располагању.

* У раду хора и оркестра наставник ће се потрудити да активно узме учешће са школским ансамблом на такмичењима и манифестацијама.